

Paročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2997

Prva obletnica

Danes poteka leto od zgodovinskega 24. junija 1935. leta, ko je Stojadinovičeva vlada prevzela oblast v državi. Težko je bila kdaj kaka jugoslovanska vlada, ki bi v težavnejših okoliščinah prevzela državne posle. Večletna diktatura jugoslovanske nacionalne stranke je s svojo popolno nesposobnostjo in krivičnostjo razrahljala državno upravo in po vsej državi nakopila gore gnjeva proti fašistični diktaturi. Ko se je JNS zrušila na svoji nesposobnosti upravljati državo in vsled splošnega odpora proti političnim samozvancem, je prišel na površje kabinet g. Jevtiča, od katerega so mnogi pričakovali, da bo iskal zdravila za nevaren položaj, ki se je pričel v državi razvijati tam, kjer bi ga edino moral: v ljudskem zaupanju. Tudi mi smo nekaj časa gajili to upanje. Toda proti pričakovanju vseh trezno mislečih političnih krogov je Bogoljub Jevtič, ali sam od sebe ali pod vplivom svoje okolice, pričel naenkrat kazati miselnost čisto svojevrstnega protidemokratskega fūhrerstva in je v tem duhu izvedel tudi zloglasne petomajske volitve, s katerimi se je nesmrtno osmešil, državo pa pognal v še večjo zmedo. V takem ozračju je prevzela oblast vlada Stojadinoviča, Korošca in Spahe. Po več letih je to bila prva vlada, ki je mogla pošteno reči, da uživa zaupanje naroda. Kajti omenjeni politični voditelji niso mogli računati le na preizkušen političnih sloves, ki so ga uživali v svojih strankah, katere so kljub razbijalnim poskusom diktature živele v narodu, ampak so jih s čisto drugačnim zaupanjem sprejeli tudi voditelji in množice drugih političnih skupin baš radi tega, ker so izhajali iz naroda in jih ni vrgla na površje kaka slučajna diktatorska geometrija.

Oprta na ljudsko zaupanje si je nova vlada mogla staviti kot prvo nalogo izmirjenje razburkanih političnih prilik v državi in ublažitev napetega ozračja, ki je vladalo med razprtimi brati. Toda ta naloga, ki mora biti prav za prav prvi namen vsake vlade, ki računa z narodom, je zahtevala mnogo obzirnosti, smotrenosti in upravi in predvsem trdnih živcev, da se vodilni možje niso dali zavesti od sirenskih glasov od leve in desne. Kajti med tem, ko so ene politične skupine zahtevale več in več politične svobode, so pofovci in fašisti okrog JNS vili roke in jadikovali, da bodo prevelike svobodščine razbile državo na drobce. Mesece in mesece so fašisti obupno klicali po močni roki. No, ker te močne roke — diktatorske namreč — ki se fašistom zdi najboljša oblika vladavine, ker je mogoče brez zaupanja ljudstva vladati — ni bilo, se tudi oni danes oglašajo, da je v državi premalo svobode in da nimajo dovolj možnosti, da bi rušili vlado. Toda vlada se pri svojem načrtu ni dala motiti; obstoječih zakonov niti ni kaj veliko epreminjala, ampak jim je skušala dati le novega duha, prizadevala se je, da v odnose med ljudstvom in zakonom uvede nove metode. V državi mora vladati popolna zakonitost in enakost vseh pred zakonom. To vodilo vlade je notranji minister dr. Korošec ponovno naglasil. Sicer so dotedanji vlastodržci kričali, da se jim godi krivica, ker so bile ukrajine njihove predprave pred zakonom in so bili politično izenačeni z ostalimi državljani, toda vlada, ki ima pred očmi blagor vse države, takih političnih izjem, kakor jih je imela JNS, da je mogla izključno monopolizirati vso politiko in oblast, seveda ne more dovoljevati. Stojadinovičeva vlada tudi ni izgubila živcev, ko so neodgovorni elementi skušali tu in tam zanetiti nemire, tudi tedaj ne, ko so fašisti segli po revolver in izvršili atentat v narodni skupščini. Po enem letu vladanja more vlada z zadovoljstvom ugotoviti, da je v državi red in mir, da zakon štiti vse državljane enako, da se proti slehernemu, ki se proti zakonom pregreši, postopa strogo in enako po zakonu in da se nobene korupcije, pa naj se pojavi kjerkoli, ne skuša od vladine strani zabrisati. Nič ni bolj pomirjevalno vplivalo na narod, kakor zavest, da so vsi državljani pred zakonom enaki. In to je velik uspeh sedanje vlade.

Ako je vlada obljubila splošno pomirjenje, je naravno morala gledati, da se popravijo oni fašistični režimov storjene krivice. Materialne škode seveda ni mogoče več popraviti. Na vsak način pa je bilo treba izmenjati ono uradništvo, ki je protizakonito postopalo proti narodu, se čez mero izpostavljalo za protiljudski režim, posebej pa še tiste, ki so po strankarski protekciji in ne po svojih delovnih sposobnostih prišli na važna upravna mesta. Jenesarji so se sicer tolažili, da bo v tem pogledu ostalo vse pri starem in se v tem smislu tudi pisali po svojih listih. Toda čiščenje, ki ga je vlada podvzela, je bilo nadvse potrebno že radi tega, da se narodu da zadoščenje in posebno tistim, ki so bili krivično preganjani in zapostavljeni, a niso izgubili vere v pravično stvar. Čeprav bi bilo treba še marsikaj storiti, da bodo iz javne uprave izginili sledovi zloglasnih protiljudskih režimov, vendar more sedanja vlada po enem letu ugotoviti, da se je držala gesla: zvestoba za zvestobo! Ni še vse storjeno, kot rečeno, toda že sedaj je, mislimo, precej demantirano pravilo, ki so ga za uradniški kader postavili naši nasprotniki: ko ei v naši službi mirno lahko udrihaš po ljudstvu in njegovih zaupnikih, nikdar te radi tega ne bo nihče klical na odgovor!

Vlada se je iz vsega početka zavedala, da bo trdna le, ako bo koreninila v narodu. Stik z vladjo in narodom pa more vzdrževati le na demokratskih načelih osnovana stranka. Tako je stopila v življenje jugoslovanska radikalna zajednica, ki je združba treh ljudskih strank, ki pa po svojih načelih in programu vabi v svoj krog vse poštene jugoslovanske državljane. Z ustanovitvijo lastne stranke je vlada napravila ogromen korak naprej do svojega cilja. Vladna politika je posledje res naslonjena na narod, razen tega pa imamo stranko, ki gre po vsej državi, ki je orodje, nadzorstvo in porok vladne politike. Ni treba posebej poudarjati, kolike važnosti je to dejstvo za utrditev naše države v notranosti in kolikega pomena je to tudi za zunanjo politiko. Z ustanovitvijo JRZ je danu tudi jamstvo, da se bo naša notranja

Evropa je hudo bolna

Kljub preklicu sankcij se položaj ni nič izboljšal, ampak se je še bolj zapletel ...

London, 23. junija. Tukaj so začeli primerjati Evropo z bolnim mozem, kakor so svojčas nazivali Turčijo, ko je ležala na smrtni postelji. Pričakovanje, da se bo z odpravo sankcij, zakar je dala iniciativo Velika Britanija, začel zamotani voz medsebojnih odnosov evropskih držav sam od sebe odvijati, se ni izpolnilo. Čim bolj se bližamo dnevu, ko bo Zveza narodov preklicala svoj sankcijski sklep, tem bolj se evropske razmere vnovič zamotavajo. Zdi se, tako se izraža neka angleška revija, kakor da imamo opraviti s staro ladjo, ki, kakor hitro je neke popravljena velika luknja, začneja puščati vodo skozi drugo, doslej neopaženo špranjo.

Brez priznanja italijanske aneksije se Italija ne bo z nikomer razgovarjala

Sankcije so res da odpravljene, toda odnosi med Anglijo in Italijo s tem niso niti najmanj razjasnjeni. Anglija je v istem trenutku, ko je izrekla, da so sankcije postale neumestne, odredila, da bo odslej pretežni del angleškega vojnega brodograjskega stalno namešten v Sredozemskem morju in da se bodo ondota angleška vojnobrodovna oporišča, zlasti pa Ciper, še bolj izgradila in utrdila. Ob enem se angleška vlada razgovarja z novim francoskim režimom glede eventualne pomoči francoskega brodograjskega angleškemu, ako bi v Sredozemskem morju kdo Anglijo napadel, kar je bilo na dnevnem redu že pod Lavalom. Razume se, da so zaradi tega pa tudi zaradi drugih smalenkosti, ki kažejo, da Anglija nikakor ne misli meniti nič tebi

Govor ministra Delbosa:

Mir na dosedanji podlagi

Pariz, 23. junija c. V obeh francoskih zbornicah je vlada podala danes obširno izjavo o svoji zunanji politiki. V senatu je izjavo vlade prečital predsednik vlade Leon Blum, v parlamentu pa je podal isto izjavo zunanji min. Yvon Delbos. Vladna izjava ima več poglavij in obsega naslednje:

Mi hočemo mir!

Kakor v notranji politiki, tako hočemo ostati iskreni tudi v zunanji politiki. M izjavljamo svojo voljo, da hočemo mir. Narod, ki je že tako često pokazal pogum, da brani svoje, se ne boji z istim pogumom delati tudi za mir. V tej politiki miru se bo Francija držala vseh svojih obvez in sodelovala še naprej pri politiki kolektivne varnosti. Nekateri so dvomili v moč te politike miru ob socialnih nemirih, ki so se pojavili pri nas, ko se je začel uvajati v našo državo nov družabni red. Toda v zunanji politiki ne poznamo ne razredov ne strank in se obračamo na vse, da nas podpirajo. Naša politika miru pa tudi ne pozna nobenih pogojev. Mi hočemo mir za vse narode in mir je za nas nedeljiv. Nočemo križarske vojne proti nikomur in razlike v svetovnih in socialnih nazorih ne smejo biti povod za nove vojne. Mi tudi nočemo egoističnega miru in zato glasno izjavljamo svojo vero v Zvezo narodov. Ta vera pa zahteva spoštovanje pogodb in dane besede.

Vprašanje sankcij

Že v petek smo objavili sklep francoske vlade, da hočemo ukiniti sankcije proti Italiji. Francija je izvajala sankcije skladno z vsemi članicami Sveta ZN. Toda v današnjem položaju bi sankcije imele samo simboličen značaj, vkljub temu pa nas z Italijo vežejo še vezi sorodstva. Zakaj bi torej še naprej izvajali tisto, kar bi samo poslabšalo mednarodni položaj? Priznamo pa, da so v ozadju še okoliščine, ki zahtevajo še podrobna pogajanja.

Kolektivna varnost

Mir je mogoče držati samo s kolektivno varnostjo, ki štiti vse narode. Spopolnitvi sistema kolektivne varnosti bomo posvetili ves svoj trud, se

Dunajska vremenska napoved: Oblačno in soparno, večje nagnjenje k nevihtam.

politika razvijala po načelih demokracije. JRZ nikakor ne monopolizira politike sama za sebe, kakor je delala JNS. Zaenkrat imamo v državi stiri organizirane stranke, od katerih vsaka more svobodno prirejati shode in zbirati prietaše okrog sebe. Pa tudi druge politične skupine niso ovirane v svojem političnem življenju, v kolikor to omogoča zakon. Dosedanji politični zakoni so vsi še izza časa diktature in politični smeri sedanje vlade gotovo ne odgo-varjajo. Kakor hitro bo vlada dobila dovolj zanesljivo oporo tudi v senatu, kakor jo ima v skupščini, ne bo treba več dolgo čakati na potrebne politične zakone, ki bodo v javno življenje prinesli več svobodščin.

Slovencem pomena kresne vlade ni treba na široko razlagati. Saj je večina našega naroda bila pod prejšnjimi režimi tako rekoč izven zakona, osumljena, da je protidržaven in protinaroden element. Ako kljub metodam JNS naš narod ni klonil v pesimizem in politični defetizem, je to znamenje za njegov zdrav čut za narodno in državno skupnost. Pod sedanjo vlado je po deželi zopet začelno veselje kulturno in politično delo. Sredi trenja mnenj in nazorov se oblikuje novi rod, ki bo jeseni pri občinskih

nič preboleti poraza, ki ga ji je Italija prizadejala v abesinski zadevi, v Rimu precej slabe volje. Tudi prizadevanje Anglije, da bi se začela pogajanja o nekakem sredomorskem paktu, v Italiji niso našla simpatičnega odmeva, ker v Rimu sumijo, da hoče Anglija na ta način Italijo v Sredozemskem morju obkrožiti. Mussolini je tudi tega naziranja, da se Italija ne bo mogla več sprijazniti z Zvezo narodov, ako ne bo poprej vsaj v glavnih potezah znano, kako si mislita Anglija in Francija njeno reformo, ki bi tudi Nemčiji in eventualno tudi Japonski omogočila povratek vanjo. Ta reforma bi namreč po italijanskem mnenju morala biti taka, da bi moral biti odselej izključen vsak tak konflikt, kakršen je nastal zaradi Abesinije. Ker pa tudi sedanja francoska vlada vztraja na načelu kolektivne garancije in varnosti, je jasno, da za Italijo sploh nima več pomena, potrditi se zopet v Zvezo narodov, v kateri bi vnovič lahko nastali taki spori, kakor je bil abesinski. Če Anglija in Francija mislita, da se bo dala abesinska zadeva urediti tako, da bi se italijanska aneksija formalno ne priznala, se hudo motita, kajti brez tega se Italija ne bo z nikomur razgovarjala o ozdravljenju Evrope.

Nemčija odklanja angleško vprašalno polo in utrjuje Helgoland ...

Nič manj zapleten ni sedanji položaj zaradi stališča Nemčije, ki jako spretno izkorišča desorientiranost zapadnih velesil. Na vprašanje angleškega poslanika v Berlinu, sir Erica Phippsa, ali name-

rava Nemčija odgovoriti na vprašalno polo, katero ji je bila poslal ob priliki porenjske okupacije angleška vlada, je nemški zunanji minister von Neurath v zelo odločnem tonu odgovoril, da se mu odgovor na angleška vprašanja ne zdi potreben, ker velesile, ako hočejo, lahko vzamejo za podlago rekonstrukcije Evrope mirovni načrt, ki ga je Hitler sporočil 31. marca 1936. Nemčija dobro ve, da sta Anglija in Francija danes v veliki zadregi, tembolj, ker se glede organizacije miru za bodočnost ne strinjata in ker obe rabita tako Italijo kakor Nemčijo. Je pa položaj Nemčije spritno tega tem ugodnejši, ker je z Italijo popolnoma solidarna v naziranju, da Nemčija in Italija s Zvezo narodov ne bosta sodelovali, ako se ne bo reformiralo v soglasju z njima. V tem oziru je najbolj važna izjava »Börsenzeitung«, ki vedno izraža mnenje vodilnega mesta, da so nameni Anglije in Francije absolutno neuresničljivi brez sodelovanja Italije in Nemčije. Na vprašalne polo pa Nemčija sploh ne bo odgovarjala, ker se ne smatra za obtožena, ki stoji pred preiskovalnim sodnikom, ampak bo povedala svoje stališče, kadar bo bodo z njo razgovarjali kot z enakopravno državo. V Londonu so zaradi tega precej nejevoljni in so tudi zategadelj nervozni, ker je začela Nemčija utrjati Helgoland ...

O konferenci v Montreuxu pravijo v Londonu, da je prav za prav eklicana samo iz zadrege, zato da bi se v času, ko so vsa vprašanja tako zavožena, da se sploh ne da o ničem pametno in z izgledom na uspeh razpravljati, razpravljalo vsaj o nekem vprašanju, kjer se zdi rešitev najlažja ...

Z Nemčijo bo težko kaj ...

Stranke, ki so združene v ljudski fronti, so zmeraj želele sporazuma z Nemčijo, Pokojni Briand je hotel, da naj se naroda ob Renu zbližata. Na podlagi te politike je bil sklenjen Lokarno. Petnajst let smo se borili za ta sporazum, za varnost in čast obeh narodov. Kanceler Hitler je večkrat izjavil, da želi živeti v miru z nami. Mi ne maramo dvomiti v njegove besede. Saj je on sam bil bojevnik, ki je 4 leta prenašal grozote svetovne vojne.

Toda Nemčija se silno oborožuje. V zadnjih dveh letih je prekršila večkrat mednarodne pogodbe in na zadnji lokarnski konferenci 10. aprila so lokarneke države v Londonu Angliji dale pooblastilo, da naj zahteva pojasnila od nemške vlade. Angleška vlada je poslala svojo vprašalno polo 6. maja t. l., toda do danes iz Berlina še ni odgovora. Francoska vlada izjavlja, da bo skrbno proučila nemški odgovor. Sedaj pa že izjavlja, da je sporazum med Francijo in Nemčijo samo tedaj mogoč, če je mir nedeljiv za vse narode in varnost za vse enake.

Nato je Delbos govoril o razorožitvenem vprašanju in dejal, da so se pogajanja za letaleki pakt ustavila zaradi tega, ker Nemčija še do danes ni hotela odgovoriti na skupen predlog francoske in angleške vlade v tem oziru.

Treba se je oboroževati!

Končno je Delbos dejal, da še vedno obstoja pri ZN panevropska komisija, ki se je Nemčija lahko udeležila in je končal svoj govor, v katerem se je izjavil za mir na načelih pravičnosti in človečnosti, sledeče:

»Toda mi moramo previdno korakati in počasi delati. Mi se moramo opirati predvsem na lastno moč in na svojo obrambo. Tako dolgo, dokler se ne izdela sistem kolektivne varnosti in mir ne bo organiziran, mora Francija pripraviti vse, da ne bo žrtve napada in da bo lahko pomagala svojim zaveznikom in zaščitila njihovo varnost.«

Maršal Petain za spravo z Nemčijo

„Ne uravnavajmo svoje politike po željah Moskve!“

Pariz, 23. junija. AA. (DNB). Izjave, ki jih je maršal Petain dal v nedeljo v Verdunu o nujnosti čim boljše razumevanja med Nemci in Francozi, so deležne odobravanja lista »Republique«, organa sedanjega vojnega ministra Daladierja. List podrtuje besede maršala Pétaina, da Francija nima prav, če gleda v Nemčiji neprestano svojega sovražnika ter se

ravna po tistih Francozih, ki bi hoteli, da si Francija, svojo politiko ravna po politiki Moskve. Vse dotlej, dokler bo Francija imela svoj dosedanji sistem, pravi članek dalje, bo imela Francija tudi svojo neodvisno politiko. Pred vojno, pravi časniki, smo zagrešili veliko napako, da smo se žrtvovali za zvezo, ki je ni vodil Pariz, temveč na bregovih Neve, zaradi česar v odločilnem trenutku Francija ni mogla izvesti politike miru in je evropska civilizacija zašla v nevarnost, da doživi strašno katastrofo. Glede Nemčije mislimo, da ji 18. leto po premirju lahko ponudimo roko, kajti prav zato, ker se je ne bojimo, hočemo dati izrazu ne naše želje, nego naše volje, da hočemo živeti s tretjim rajhom v miru.

Mir na bajonetih

Pariz, 23. jun. b. »Matine« poroča, da bo francoska vlada okrepila vojaške posadke na vzhodni meji. Gre za povsem novo organizacijo. Cela vrsta bataljonov bo premeščenih iz notranosti Francije in iz Maroka v okolice Metz in samo mesto. Polki, ki so bili pred nekaj dnevi odpušteni domov, bodo zopet vpoklicani pod orožje. Zgrajen bo nov vojni sistem, ki se bo raztezal od Pariza do vzhodne meje.

Praga, 23. junija. b. Češkoslovaška vlada je prva v Evropi ukinila sankcije proti Italiji in dovolila zopet izvoz orožja v Italijo.

Bruselj, 23. junija. b. Belgijska vlada je na svoji večerajšnji seji formalno sklenila, da ukine sankcije proti Italiji in da se priključi britanski pobudi v tej zadevi.

JNS ni nikomur več potrebna

Beograd, 23. junija. m. Današnja »Samouprava« objavlja daljši članek pod naslovom »Pravilna ocenitev dela in vrednosti« ter pod naslovom »Povampirjena JNS«, v katerem se bavi z ustanovitvijo in delovanjem te stranke v preteklih letih. Clankar prihađa do naslednjih zaključkov: 1. da je JNS prišla na svet ne po volji naroda in od spodaj, temveč po želji avtoritativnega režima, ki je imel vso oblast v svojih rokah in možnost, da prisili narod k poslušnosti in pokorščini svoji volji. 2. Da so se volitve vršile z javnim glasovanjem, brez kontrole naroda in drugih strank, kjer je bilo možno nemoteno teptati zakonske predpise in potvarjati narodno voljo, in kočno, da je JNS kot prehodni pojav iz neustavnega stanja v ustavno stanje naše države napravila z nemogočim eksperimentom pokus z narodom in našo državo za preteklost, ki se ne more več povrniti. Ona pripada zgodovini in te pravice ji nihče ne more jemati.

Sedanjí ideologi JNS v želji, da bi znova obudili v življenje svojo stranko, medtem ko nimajo drugih argumentov, najbolj pletirajo za to, da ima JNS svoje zasluge za ohranitev jugoslovanske misli v našem narodu in v preprečevanju separatističnih težnjev, ter radi tega izvajajo sklep, da je ona tudi sedaj — potrebna. Daleč bi nas dovedlo, če bi hoteli to samohvalesanje JNS obširneje razmotrivati. Morda bi prišli do obratnih rezultatov, ki se ji ne bi šteli v zaslugo, temveč v krivdo, toda — da predremo preko teh — ne bo to točno, kar sami o sebi govorijo. Če oni smatrajo, da ima JNS svoje zasluge v svoji preteklosti in če jim je samo do tega računa, potem je stvar v redu. Izvršili so svojo nalogo in mi jim ne bomo branili oditi mirno v

pokoji. Za njimi ne bo jokaj jugoslovanski narod, ki je komaj čakal, da se jih otrese.

Kar se pa tiče tega, če je JNS tudi sedaj potrebna državi ali ne, potem je stvar še jasnejša in ne more biti nikakega dvoma. Ona ni več nikomur potrebna, ker se jugoslovanska narodna in državna misel sedaj nahaja v neprimerno močnejših in varnejših rokah, kakor pa je bila v njenih rokah, ker so se njena režimska nasilja sedaj zamenjala z nečem boljšim in koristnejšim, z narodnopolitičnim pokretom JRZ, ki je tudi boljši varuh jugoslovanskega edinstva in potrebniji narodu kot resen demokratski pokret. Usoda naroda in države, pa tudi njihova bodočnost, niso več v nevarnosti, ker jih vodi sedaj čvrsta roka dr. Stojadinovića, dr. Korošca, dr. Spahe, ki ne leta v oblakih in ne seje mržnje med ljudstvom, temveč pomirja narod ter dela za njegovo dobro.

Končno tudi nikdar ni bila zelo potrebna, sedaj pa je JNS potrebna še mnogo manj naši državi in to iz čisto drugega, mnogo bolj važnega razloga, kakor so pa idejnopolični razlogi. Živimo v dobi, v kateri se ne more živeti samo od jugoslovanskih deklaracij in od preprirov ter intrig, kajti narod s polno pravico zahteva dela in kruha, da se gospodarsko življenje čim prej počne v boljši tir in da se v vse naše gospodarske, socialno in politično življenje vnese več smisla in realnega razumevanja, več pozitivnih rezultatov in več miru in vere v bodočnost. JNS niti tega dosedaj ni dala in tudi ne bo v bodoče nudila narodu, ker ona sploh ni bila stranka, a še manj gospodarski činitelj. Niti ona, niti njeno delo nima več nobene vrednosti za sedanje življenje in njegove potrebe.

Podkarpatska Rusija dobi avtonomijo

Praga, 23. junija. Vlada izdeluje več odredb, s katerimi hoče pripraviti avtonomijo Karpatske Rusije, katero ta dežela že 18 let zahteva. Sedanja vlada, ki ji je na tem, da zadovolji vse narode in dele države, je naposled sklenila, da avtonomijo tudi popolnoma uresniči. V Prago je dopel guverner Karpatske Rusije Hrabar, da se udeleži posvetovanj o tej važni zadevi. Guverner ostane, pač pa dobi pravi guvernement s sistematičnimi uradniškim mesti. V Užhorodu pa ne

bo več deželnega predsednika, ampak podguverner. Nameravane so tudi osebne spremembe in sicer bo dosedajni deželni predsednik Rozypal stopil v pokoj, na njegovo mesto pa stopi najbrž dr. Meznič, ki bo že nosil naslov podguvernerja. Ukrajinsko prebivalstvo ni popolnoma zadovoljno, zlasti ne, ker je tudi novi kandidat za podguvernerja Čeh, dočim prebivalstvo želi, da uprava preide popolnoma v njegove roke.

Odličen šolski uspeh Nj. Vel. kralja

Beograd, 23. jun. AA. Danes ob 11.30 se je vršila v kraljevem dvoru na Dedinju intimna svečanost, na kateri so sporočili uspeh Nj. Vel. kralja v zadnjem šolskem letu.

Svečanosti so prisostvovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica, Nj. kr. Vis. knez namestnik, Nj. kr. Vis. kneginja Olga, kraljevi namestnik dr. Stanković, guverner Nj. Vel. kralja Jeremija Živanović, profesorji, dvorne gospe in člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Guverner je sporočil sklep razrednega sveta, ki ugotavlja, da je Nj. Vel. kralj končal z letošnjim šolskim letom tretji razred realne gimnazije z odličnim uspehom in z odličnim vedenjem in da je bil odličnjak nagrajen z izbranimi knjigami.

Nato je guverner pozdravil visokega učenca s toplim govorom, mu čestital k uspehu v imenu vzgojiteljev in poudarjal pomen dela, ki ga še čaka in na katerega se tako neumorno pripravlja.

Velike šolske počitnice bodo trajale do 14. septembra t. l. Nj. Vel. kralj jih bo preživel v rodbinskem krogu.

Nj. V. knez namestnik na Bled

Beograd, 23. junija. m. Nocoj ob 9 so se z dvornim vlakom odpeljali na Bled Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel, Nj. Vis. kneginja Olga, Nj. Vis. kneževič Nikola in princesa Elizabeta, sestra Nj. Vis. kneginje Olge. Pri odhodu Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in njegove družine so se na topičerski postaji poslovili od njih kr. namestnik dr. Radenko Stanković, notranji minister dr. Anton Korošec, vojni minister armadni general Ljubomir Marić, poveljnik kr. garde general Aleksander Stanković, dvorne dame in člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Povratek predsednika vlade

Beograd, 23. junija m. Nocoj pričakujejo vrnitev predsednika kr. vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića, ki je prisotvoval blagoslovitvi temeljnega kamna za razširitev železarnice v Zenici.

Min. Behmen se vrača

Carigrad, 23. junija. Snoči je odpotoval iz Carigrada v Belgrad minister Behmen z gospo. V Turčiji se je mudil tri tedne. Na postajo so ministra Behmena spremlili zastopniki turških oblastev in jugoslovanske kolonije. Razstaneč z dr. Behmenom je bil zelo pristržen. Za svojega bivanja v Turčiji je minister doživel posebno pozornost tako s strani oblastev, kakor pri prebivalstvu. Vsi današnji jutranji listi so prinesli članke o bivanju ministra Behmena na Turškem in o prijateljstvu med Turčijo in Jugoslavijo.

Zborovanje obrtnih zbornic

Beograd, 23. junija m. V veliki dvorani tukajšnje trgovske, industrijske in obrtne zbornice so se sestali delegati vseh obrtnih zbornic v državi. Na dnevnem redu današnje konference je vprašanje kartelov in odnošev, ki naj ga obrtništvo zavzema proti njim. Podani so bili daljši referati, končno pa sprejeta tudi resolucija, ki bo predložena na merodajnem mestu.

Načrt o kmečkih zbornicah

Beograd, 23. junija. AA. Specialna komisija pri kmetijskem ministru, ki ima nalogo izdelati načrt uredbe o kmetijskih zbornicah, je svoje delo končala. Načrt dobe v nekaj dneh v presojo gospodarske zbornice in kmetijske organizacije.

Vojaške vesti

Beograd, 23. jun. m. Po potrebi službe so odrejeni: v vojno delegacijo pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani topniški poročnik Maks Korošec in v skuplansko vojno okrožje pehotni poročnik Stanislav Hude in na službo v cetinjsko vojno okrožje topniški kapetan II. razr. Božidar Okorn.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo, zelo oblačno in soparno z lokalnim slabim deževjem.

Za kmetijski kredit

Beograd, 23. jun. m. V dvorani tukajšnje Delavske zbornice je imela danes tretji redni občni zbor Zveza združenj za kmetijski kredit. Občni zbor je vodil predsednik zveze, senator Milutin Dragović. Po pozdravnih brzojavkah, ki so bile poslane Nj. Vel. kralju, kraljevim namestnikom, predsedniku kr. vlade in kmetijskemu ministru, je dobilo besedo več delegatov, ki so z navdušenjem pozdravili ta kongres. Večina govornikov je poudarjala nujno potrebo, da se združništvo osvobodi vseh političnih vplivov ter da se sploh depolitizira vse naše gospodarstvo. Predloženo je bilo nato poročilo upravnega odbora, v katerem se poudarja želja in potreba enotne zadržne zakonodaje v vsej državi. Za kreditne zadrže pa poročilo upravnega odbora poudarja potrebo, da se čimprej izda posebni zakon. Sledila je daljša debata, ki se je udeležilo več delegatov. Nekateri so kritizirali poslovanje Privilegirane agrarne banke, za katero so trdili, da ni mogla izpolniti svoje naloge, ker je večino svojega kapitala potrošila za konverzijo kmetijskih dolgov. Drugi delegati pa so zopet poudarjali potrebo, da se čimprej rešijo kmetijski dolgi. Zahtevali so, da se med upnike in dolžnike postavi tretji avtoritativni činitelj, to je država, ki naj prevzame dolgeve in jih plača kot svoje, a napram sedanjim upnikom naj se pa postavi ona kot upnik. Poročilo upravnega odbora je bilo sprejeto.

Afera Bodi

Beograd, 23. jun. Carinske oblasti nadaljujejo z zaslišavanjem vseh udeležencev v znani tihotapski aferi Bodi-Ika Novaković. Zaslišan je bil danes Nečajev, eden glavnih udeležencev v tej aferi. Nečajeva, ki je sedaj tudi že na svobodi, je privedel carinski agent v upravo mesta Belgrade in se še vedno nahaja pod policijskim nadzorom, da se ne bi dogovarjal z ostalimi osumljenici. Zanimivo je, da je pri današnjem zaslišanju Nečajev glede svoje zveze s španskim grofom Dorišom izjavil, da njega nikdar ni poznal in da tudi ni prejemal od njega nobenih nalogov glede naročil vtihotapljenega blaga. Prihodnje dni, morda že jutri, bo zaslišan tudi Ika Novaković. Kolikor se je moglo zvedeti, bodo neplačane carine in kazni, ki so zaradi tega nastale, znašale 10 milijonov dinarjev.

Osebnosti

Beograd, 23. junija. m. Napredoval je v VI. pol. skup. dr. Ivan Marinić, asistent državne bolnišnice v Ljubljani.

Belgrajske vesti

Beograd, 23. junija. m. Na prošnjo Obrtnega društva v Novem mestu je trgovinski minister dr. Milan Vrbanić naklonil temu društvu podporo 2000 Din za prireditve obrtne razstave.

Beograd, 23. junija. AA. 21. junija so se vršile občinske volitve v občini Čabari. Od 907 vpisanih volivcev je glasovalo 441. Vložena je bila samo ena lista z Valentinom Korošcem na čelu. Volitve so potekle v miru in redu.

Beograd, 23. junija m. Iz doma mladoletnikov je je te dni pobegnil Žarko Stojanović, ki je lanske leto ubil svojega tovariša Ilijo Ilića, po umoru pa njegovo truplo polil z bencinom in zažgal.

Popravek

G. Kreft Ivan, izdajatelj in odgovorni urednik bivega tednika »Ljudska pravica« nam je poslal sledeči popravek:

»Ni res, da je krog bivše Ljudske pravice v istoimenskem glasilu širil svoje ideje, ki so pa bile s komunizmom tako sorodne, da je oblast glasilo prepovedala, temveč je res, da je g. minister za notranje zadeve zabranil izhajanje »Ljudske pravice« na osnovi čl. 14 o izpodbijanju in dopolnitvah zakona o tisku z dne 6. avgusta 1925, Uradni list št. 12-5 z dne 17. januarja 1929.«

Čl. 14 zakona o izpizem. in dop. zak. o tisku namreč pravi v prvi točki: Minister za notranje posle sme popolnoma zabraniti nadaljnje izhajanje novin: 1. če se novine vsaj trikrat v enem mesecu zabranijo... Zakaj pa je bila »Ljudska pravica« trikrat v enem mesecu zabranjena, pa najbolj ve cenzor državnega pravdnika.

Štrajk pod moskovsko zastavo

G. Herriot se je že ustrašil svojih zaveznikov

Pariz, 23. jun. Iz Marseillea poročajo, da se je stavka mornarjev razširila. Število mornarjev, ki so uslužbeni na ribičkih ladjah, znaša 40.000. Včeraj je marsejsko luko zapustilo samo četrto ladij. Predstavniki lastnikov ladij so odpisali v Pariz delegacijo k vladi, ki naj protestira proti temu, da so mornarji zasedli vse ladje.

»Matine« poroča, da so mornarji razobesili zastave, ki ne spadajo na trgoveške ladje (rdečo zastavo s srpom in kladivom). V važni luki severnega dela Francije v Rouenu je stopilo v stavko 800 mornarjev. V pristanišču je okoli 30 parnikov, ki so jih mornarji zadržali in zasedli.

Pariz, 23. jun. AA. (DNB) Socialni eksperimenti vlade Leona Bluma dajejo povod za strah nekaterih radikalnosocialističnih krogov. Ta strah se izraža tudi v člankih, objavljenih v zadnjih dneh v »Oeuvru«, »Ere Nouvelle« in »Dépêche de

Toulouse«. Posebno je treba omeniti članek, ki ga je prinesla »Dépêche de Toulouse«, ki velja za glavnega organa radikalno-socialistične stranke. Clankar se boji posledic najnovejših dogodkov na področju socialne politike. List pravi med drugim, da vstaja od dne do dne hušnji odpor med radikalnimi socialisti zoper nove socialne zakone, ki pomenuje prvi preobrat v socialnem življenju Francije. Dalje trdi list, da deluje mnogo podjetij že leta in leta edino z upanjem v neko oživljenje gospodarstva. Toda nova bremena bodo še bolj povečala njihove izdatke in se sme pričakovati da bo v kratkem moralo več tovarn zapreti in da bo zato nezaposlenost še bolj zrasla. Radikalni socialisti, pravi list, morajo vzdigniti alarm. Se je čas, da se stvar uredi in da se odstrani nevarnost, nastala zaradi politike, ki jo je ubrala vlada ljudske fronte.

JNS za oligarhijo

Stališče juristov in stališče »Jutrca k pravici« senata.

Ko so po zaključku letošnje proračunske debate v senatu priobčili mnenje nekaterih odličnih belgrajskih juristov, ki se čudijo, kako je mogel znani dr. Kramerjev amandman sploh prodreti, saj ni pravno niti utemeljen, nas je »Jutro« v nekaj napadih hotelo smešiti, češ, da naši juristi niso dobro podkovani v jusu. Mi smo namreč trdili, da ima senat pač pravico predlagati dopolnitve ali spremembe k zakonom, ne pa določati tolmačenja že obstoječih zakonov, kar v bistvu ta amandman pomenja in ki je torej praktično brez veljave. »Jutro«, ki je hotelo proglasiti s svojo polemiko senat kar za neko vrhovno instanco v vseh juridičnih vprašanjih — katerih najboljši komentator je seveda znani »Jutrovc« jurist — naj si sedaj ogleda razpravo, ki jo je v zadnji številki »Slovenskega pravnika« objavil docent dr. Gorazd Kušej. »Jutro« najbrž ne bo šlo tako daleč, da bo proglasilo »Slovenski pravnik« za kakšno »klerikalno« ali »radikalno« glasilo. Zato bo našo javnost zanimalo, kaj objavlja dr. Gorazd Kušej v tej nepristranski in nadstrankarski reviji pod naslovom »Kakšen je odnos naših vrhovnih državnih organov do proračuna«. Razprava je precej obsejna in jo priporočamo vsakemu politiku, da jo prečita. Zaenkrat pa navedemo le nekaj najbolj važnih stavkov iz te razprave, ki se z mnenjem naših juristov — izvemši seveda »Jutrovega«, popolnoma krijejo: »Interesantno je, da je vlada dolžna predlog proračuna predložiti najprej narodni skupščini, dočim ji je sicer pri zakonih predlogih dano na voljo, ali naj jih najprej predloži pri narodni skupščini ali pri senatu.« Dočim je pristojnost narodne skupščine glede na proračun odrejena, nima ustava nobene podrobnejše določbe o pristojnosti senata. V ustavni monarhiji (iz prejšnjih izjavljaj avtorja je razvidno, da je naša država ustavna monarhija in ne parlamen-

tarna) narodno predstavnštvo (to je skupščina in senat) vladi proračuna ne sme odkloniti. Pisce ugotavlja, da ustava predvideva določbe v primerih spora med vlado in narodno skupščino, če bi ji ta hotela odreči proračun, pa na prvi pogled ne jemlje v misel in ne daje rešitve za primer, da bi senat proračun, odobren po narodni skupščini, vladi odklonil. Zato se zaključuje, da senat nima pravice odkloniti vladi proračuna. Pisce izjavlja, da bi v primeru ako bi senat odklonil proračun vladi, ki ga je odobrila narodna skupščina in ji s tem izrazila svoje zaupanje, senat prisilil kralja, da izvaja te svoje prerogative v čisto določenem pravcu. Na ta način bi ta velevažna politična vloga po svoji vsebini prešla na senat, s čimer bi monarhija, četudi samo parlamentarna, postala fasada v resnici odločilnega organa, senata. S tem bi država dejansko dobila snajž aristokratsko-republikanske vladavine.

Se eno važno ugotovitev navaja dr. Kušej: Vlada politično senatu ni odgovorna. Po čl. 78 ustave smeta namreč ministri obtožiti zaradi prekršitve ustave in državnih zakonov, učinjene v službeni dolžnosti, same kralj in narodna skupščina, ne pa senat.

Ako premočimo to tehtno razpravo dr. Gorazda Kušaja in če premislimo znani dr. Kramerjev amandman, nam je šele jasno, kaj je JNS s svojim nastopom v senatu nameravala: zavreti razvoj sedanje ustavne monarhije v parlamentarno monarhijo in v demokracijo z monarhom na čelu ter jo usmeriti v oligarhijo, ali s podobno besedo označuje dr. Kušej aristokratsko-republikansko vladavino, kjer naj bi ne imela postavočajne moči ne narod, ne narodna skupščina in kjer bi bile cele prerogative kralja omejene, temveč bi glavno besedo imela peščica ljudi; v naši državi je to senat. JNS se njen namen ni porečil, toda sedaj vsaj vemo, kakšne tendence ima ta stranka.

Japonska nevarnost

Evropa razklana, Kitaj needin, japonski bataljoni pa preplavljajo sever

Sanghai, 23. junija. Dogodki na Kitajskem naglo dozorevajo do svojega vrška. Kantonski generali so zdaj odkrili svoj načrt, ki gre za tem, da prisilijo kitajskega vodjo Cankajšeka, da v imenu vsega Kitaja napove Japonski vojsko in izšene japonske čete iz petih severnokitajskih provinc. Južnokitajska vlada je na ta način spravila Cankajšeka v zadrego brez izhoda: Ako Kantonec ugodni, mora neobhodno skleniti zvezo s sovjetsko Rusijo, ker je brez take pomoči izgon Japoncev iz severnega Kitaja nemogoč. Ako pa zahtev kantonskih generalov ne sprejme, mora vzeti nase oči tek, da je Kitaj Japoncem izdal in da je raje riskiral državljansko vojsko zoper svoje lastne brate, kakor da bi popeljal združene kitajske armade na sever proti največjemu sovražniku kitajskega naroda, to je Japoncem. Kantonski generali, ki doslej niso bili med seboj popolnoma edini, to je vrhovni poveljnik kantonske armade Cenčitang in generala Lisungjen, ki vodi armado province Kwangsi, ter Tajlungsi, ki stoji na čelu armade province Kwantung, so se zedinili in poslali Cankajšek ultimatum, naj: 1. nemudoma prekine diplomatske odnose s Japonsko, 2. razveljavi vse dosedanje pogodbe s to državo in 3. organizira vse kitajske armade za odpor proti

japonski invaziji.

Medtem ko Cankajšek okleva in stojijo njegove čete v vojni opremi proti armadam južnokitajske vlade, ki hočejo na vsak način izsiliti prehod skozi centralno kitajsko provinco Honan na sever proti Japoncem, pa pošilja Japonska bataljona za bataljonom v severni Kitaj. Borba med Cankajšekom in Kantonec je Japonski dala možnost, da neopazeno še bolj utrdi svoj položaj v severnem Kitaju. Te dni je namreč kitajski predsednik severnokitajskih provinc Hocej in Čahar, general Sunčehvan, sklenil pogodbo z guvernerjem sosedne severnokitajske province Santung, na podlagi katere bodo odslej vse te tri province združene v eno samo avtonomno provinco, v kateri bo doedanj guverner Santunga, general Cančučen, podpredsednik. Na ta način se je zopet izpolnil načrt Japoncev, ki čakajo samo še na to, kako bodo še ostali dve severnokitajski provinci združili v en sam teritorij, ki ga bodo od Kitaja enostavno odeepili. To se jim utegne tem bolj posrečiti, ker Tokio pridno izrablja incident, ki se je te dni zgodil v kitajskih vodah pri Tijen-cinu, kjer je neka kitajska carinska ladja streljala na nek japonski parnik, katerega dolžijo, da je hotel vtihotapiti na obal japonsko blago.

Kopalni vlaki

Pričenši od 25. junija dalje bo vozil ob ugodnem vremenu na progi Ljubljana gl. kol. — Skofja Loka dnevno kopalni vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 12. uri 45 min. in prihodom v Skofjo Loko ob 13. uri 26 min. ter v obratni smeri z odhodom iz Skofje Loke ob 18. uri 27 min. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 19. uri 05 min. Ker ob deževnem vremenu kopalni vlak ne bo vozil, bo na postajah vsak dan od 10. ure razglašeno, ali vozi kopalni vlak ali ne.

V razbremenitev rednega jutranjega potniškega vlaka za Jesenice, bo vozil od 28. junija do nadaljnje redno ob nedeljah in praznikih na progi Ljubljana gl. kol. — Jesenice še tretji izletniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 6. uri 45 min., t. j. pol ure pred rednim potniškim vlakom in prihodom na Jesenice ob 8. uri 52 min. Ta izletniški vlak bo postal na vseh postajah in postajališčih od Ljubljane do Jesenice.

Za vožnjo s kopalnimi in izletniškimi vlaki plačajo odrasli potniki naslednje znižane vozne cene (za tja in nazaj): 1—4 km 2 Din. 5—7 km 3 Din. 8—10 km 4 Din v III. razredu, v II. razredu pa 1, 1.50, in 2 Din več. Za večje razdalje pa se znižane cene kopalnih in izletniških vlakov enake cenam nedeljskih povratnih kart. Otroci plačajo polovico zgoraj navedenih znižanih vozni cen.

V kopalnih in izletniških vlakih se smejo voziti potniki z vsemi veljavnimi vozniškimi izkazi, ne pa samo z izletniškimi in kopalnimi kartami, zatorej se smejo voziti n. pr. v roku veljavnosti nedeljskih povratnih kart tudi z nedeljskimi povratnimi kartami, dalje se smejo voziti tudi vsi drugi potniki, ki uživajo kakršnokoli drugo vozno olajšavo.

Potniki, ki imajo izletniške oziroma kopalne karte, pa se smejo voziti samo z izletniškimi oziroma samo s kopalnimi vlaki.

Nadškof dr. Bauer zopet operiran

Zagreb, 23. junija. b. Davi nekaj po 8. uri je bil zagrebški nadškof dr. Ante Bauer zopet operiran na kliniki. Izvršena je bila trepanacija slepoočne kosti. Stanje nadškofa je bilo po operaciji razmeroma dobro. Iz privlačnih krogov pa se čuje, da je stanje nadškofa dr. Antona Bauerja z ozirom na njegovo visoko starost dokaj resno, vendar pa ne tako nevarno, da bi bila bojazen za njegovo življenje na mestu. Računati pa je pač treba z vsem.

Letalo padlo na ladjo

London, 23. junija. b. Včeraj se je zgodila na največji francoski ladi »Normandie« huda nesreča. Nekaj minut nato, ko se je ladja zadržala v outhamptonški luki, je priletelo nad morskoga velikana nekaj angleških bombnih letal, ki so krožila nad ladjo. Eno izmed teh bombnih letal pa je po nesreči zadelo v dvigalo ladje in se zrušilo na srednji del »Normandie«. Par trenutkov po nesreči se je izpod ruševin letala prikazal angleški pomorski častnik pilot, ki se je takoj javil poveljniku ladje in se mu v ginaljivih besedah opravičil zaradi nesreče. Čeprav je bil mladi pilot Horsey precej vznemirjen zaradi nesreče in udarcev, ki jih je dobil, je vseeno takoj pojasnil, kako je prišlo do nesreče. Dejal je, da je zašel v plast vročega zraka, ko je letel nad ladjo in bi bil kmalu z letalom vred padel v dimnik »Normandie«. Napel je vse sile, da je preletel nevarni pas, toda medtem je letalo prišlo tako nizko, da je zadelo ob dvigalo in se zrušilo na ladjo. Gledalci so njegovo opravičilo potrdili in čestitali mlademu pilotu, ki si je na čudežen način rešil življenje.

Lep sprejem bana dr. Natlačena po Savinjski dolini in v Celju

Celje, 23. junija 1936.

Lepa Savinjska dolina od Vranskega do Celja se je danes zjutraj odela v slavnostno oblačilo. Sprejemala je bana g. dr. Natlačena. V vseh večjih krajih, t. j. na Vranskem, v St. Petru in v Zalcu, kjer je bil prirejen banu sprejem, so bile hiše okrašene z državnimi zastavami. Oficijelni sprejemi so bili na Vranskem, v Režani, v sv. Petru v Savinjski dolini in v Zalcu. Na vseh teh mestih se je zbrala velika množica občinstva, šolska mladina, zastopniki krajevnih oblasti in organizacij. Gospoda bana so povsod pozdravili domača duhovščina, župani, zastopniki prosvetnih organizacij ter krajevnih organizacij JRZ.

V Celju, kjer so z malimi izjemami izobesili lastniki hiš zastave, se je zbrala pred mestnim poglavarstvom velika množica prebivalstva, učenci in učenke osnovnih šol, predstavniki vseh civilnih in vojaških oblasti, celokupni mestni svet z županom g. Mihelčičem na čelu, okoliški župani, celjska in okoliška duhovščina, zastopniki oo. kapucinov in lazaristov, številni zastopniki, lahko rečemo vseh celjskih korporacij in ustanov, prosvetnih, socialnih in gospodarskih ter drugih organizacij. Posebno številno so bili zastopani gasilci v krogih, skupina deklet v slikovitih zgornjesavinjskih narodnih nošah ter skavti itd. — Najvišjemu predstavniku državne oblasti v banovini je šla do Samca na Ložnici nasproti skupina nad 70 kolesarjev in 32 konjenikov. Ko je ban dr. Natlačen prispel v spremstvu okrajnega načelnika dr. Zobca in tajnika dr. Kovačiča do Samca, so ga pozdravili mestni svetnik g. Pišek, nato pa še v imenu kolesarjev g. Kroflič ter v imenu celjskih fantov g. Veber. Za tem pozdravom se je razvil sprevod proti mestu, na čelu konjenik z državno zastavo, skupina kolesarjev, nato konjenica in končno g. ban s svojim spremstvom. Ko se je bližal sprevod pred mestno poglavarstvo, je godba zaigrala koračnico. Po izstopu g. bana iz avtomobila, je pa godba zaigrala državno himno. Takoj nato je g. bana dr. Natlačen pozdravil župan g. Mihelčič in mu želel dobrodošlico. Po tem pozdravu sta ga pozdravili Marija Vengustova, učenka IV. razreda mestne narodne šole in Angela Hrašnikova, učenka III. razreda narodne šole pri šolskih sestrah. Obe deklici sta mu tudi izročili šopek cvetlic. Končno je pozdravila g. bana v imenu štajerskih deklet še gđ. Danica Golobova v narodni noši, ki mu je izročila lep šopek nageljnov. Po tem oficijelnem sprejemu je župan predstavil g. banu zastopnike uradov in oblasti.

Takoj za sprejemom pred mestnim poglavarstvom je bila v posvetovalnici mestnega magistrata slavnostna seja. Pri tej priliki je imel župan g. Mihelčič lep govor, v katerem je predvsem pozdravil g. bana, nato pa nadaljeval:

»Gospod ban! Prišli ste k nam, v naše lepo mesto Celje, med svoje ljudstvo, ki vidi v vas do brega ter pravičnega vodnika, da tudi tu približe uvidi potrebe, naše težnje, slišite naše želje in prošnje, ki jih izražamo v neomejeni vdanosti in zaupanju v vas.« V nadaljnjem delu svojega govora je župan g. Mihelčič zahvalil za vso do sedanjega blagohotno pozornost, ki jo je g. ban posebej celjski mestni občini. Ni bolj perečega vprašanja za Celje kot je regulacija Savinje, ki napravi v času poplave ogromno škodo. Da se bo to važno delo v drugi etapi nadaljevalo, je v glavnem zasluga sedanjega bana. Ban dr. Natlačen je tudi s prispevki banovine omogočil, da je mestna

občina zaposlila preko zime veliko število brezposelnih pri ureditvi javnih del. Nato je g. župan Mihelčič navedel nekatere potrebe celjske mestne občine, o katerih je tudi že sklepal celjski mestni svet. Tako je potreba najeti za nadaljevanje regulacijskih del na Savinji dolgoročno posojilo, za katero naj bi prevzeli jamstvo dosedanja prispeva-joči faktorji. Nujna potreba je, da se zgradi v Celju justična palača, da se uvrsti Celje v prvi dra-ginski razred, da prisloži banovina iz svojega proračuna na pomoč za razširjena poslopja držav-ne meščanske šole ter da omogoči zgraditev no-vega poslopja za dvorazredno trgovsko šolo, ker so dosedanja prostori, ki se nahajajo v mestnem posloplju, nezadostni in jih mestna občina potre-buje za osnovno šolo. V nadaljnjem svojem go-voru je župan g. Mihelčič povdaril, da tare po-sebno mesto Celje ob zimskih časih velika brez-poselnost in da je občina že sama stavila v te-koči proračun za zaposlitev brezposelnih 5% do-klado, vendar bodo vsa ta sredstva premajhna, zato prosi g. župan kr. bansko upravo, naj pri-skoči tudi v bodoče na pomoč mestni občini s pri-mernimi zneski iz bednostnega fonda. — Zaradi tujskega prometa naj bi se modernizirala državna cesta Ljubljana—Celje—Maribor, cesto Celje—La-ško—Zidani most, ki je sedaj banovinska cesta prvega reda, naj bi pa država prevzela v svojo oskrbo. Župan g. Mihelčič je zaključil svoj govor z naslednjimi besedami: »Gospod ban, upam, da se bodo te naše želje upoštevale, zato Vas pro-sim, da naše predloge uvažujete oziroma jih na merodajnih mestih podpirate. Hkratu vas prosim, nadaljnje vaše naklonjenosti mestni občini. Mi vsi pa delajmo za kralja, narod in našo lepo Jugoslavijo!«

Nato se je ban g. dr. Natlačen zahvalil za sprejem in nagovor z naslednjimi besedami:

»Gospod predsednik, gospodje svetniki! Naj-lepše se zahvaljujem za lep, naravnost veličastni sprejem, ki mi ga je priredilo naše staro Celje. Zahvaljujem se zato Vam in prebivalstvu celjske mestne občine. Ne prihajam kot izletnik in ne da bi iskal zabave in razvedrila, prišel sem, da se spoznamo in vidimo, da od vas samih slišim in vidim vaše zahteve. Imam to zavest, da sem v okviru možnosti in sredstev, ki mi jih daje na razpolago banovinski proračun, pomagal pri delih lepi celjski občini. Tudi v bodoče bom rad in z veseljem pomagal in podprl vsako vašo dobro akcijo. Zelen bi s svoje strani, da me tudi v s svoje strani podprete s svojim smotrenim in pre-mišljenim delom za socialni, gospodarski in kul-turni napredek celjskega mesta, ki je dalo na-šemu državnemu grbu svoj tretji sestavni del. Glejmo, da bomo drug drugega podpirali, ne pa rušili Slovencev danes najbolj potrebno složnost in disciplino. Časi so resni, zgodovinsko važni, zato glejmo, da bomo doprinesli vsi po svojih močeh, da bodo ti težki časi preizkušnje, ne da bi utrpeli brodolom. Želim celjski občini vsestran-skega najlepšega napredka.«

S tem je bila slavnostna seja končana, g. ban se je za seznanil z vsakim mestnim svetnikom posebej. Nato je odšel na okrajno načelstvo, kjer je sprejemal zastopnike uradov, korporacij ter organizacij in posameznike. Po tem oficijelnem sprejemu si je ogledal okoližno sodišče in celjsko bolnišnico, popoldne si je ogledal g. ban regula-cijo Savinje pod Celjem v Tremerjih, nato se je podal v Laško, proti večeru se je pa skozi Celje zopet vrnil v Ljubljano.

4000 slovenskih deklet v Stični

Skoraj neopaženo in brez posebnih agitacij se je zbralo na Alojzijevo nedeljo do 4000 deklet pod Marijino zastavo in poromalo v Stično.

Tu je škof. vodstvo Marijinih družb v zvezi s samostanom organiziralo veliko zborovanje dekliških Marijinih družb. — Pa to ni bilo le zborovanje manjšega krajevnega pomena, marveč velik, krasno uspeši marijanski šmar vse Dolenjske. Saj je sodelovalo 6 dekanij: Šmar, Novo mesto, Rib-nica, Smartno pri Litiji, Trebnje, Žužemberk, in celo Ljubljana z okolico je bila zastopana; in tisoč-glave množice Marijinih hčera s pesmijo na ustnih in s cvetjem v roki so peš, s kolesi, na voze in po vlakih romale k stiški Žalostni Materi božji. Ka-kor potoki in reke so se od vseh strani med 8 in 9 dopoldne stekale velike ekupine veselo pevajočih deklet proti samostanu. In s koliko požrtvoval-nostjo! Peš in na voze v poletni vročini več ur daleč tam od Smartna pri Litiji, od Trebnjega, pa iz Ribnice, Dolenjave, Vel. Laš., Dobropole in Roba, pa celo iz Radeč pri Zid. mostu preko hri-bov od Litije, polne veselega razpoloženja in srcu, prekipeljavajoč ljubezni do Matere Marije.

In ko sta pripeljala posebna vlaka iz Ljubljane in Novega mesta, se mnogi niso mogli načuditi, od-kod toliko množica nenkrat v Stični, pa brez vsake vidne agitacije. — Trideset zaestav je za-plapolalo na postaji, vznesena pesem posameznih župnij je vzkipeala iz src — in v krasnem sprevodu se je odvila procesija mladega življenja vse tam od samostanskega gozdička nad postajo preko skrbno obdelanih polj tja pod obzidje starodavnega samostana belih očetov pod varstvo ZMB stiške.

Gori ob samostanskem oždižu sta nas že od-daleč pozdravljala visoka mlaja z napisom na sla-voletu: »Po Mariji k Jezusu!« — Domača dekliška družba z zastavo in duh. voditeljem nas je spre-jela in povedla med petjem do cerkve.

Tu nas je že pričakoval domači gospod žup-nik p. Benedikt in nas pozdravil v imenu župnije kot prve jubilejne romarje k ZMB, kjer je vprav v sedanjih težkih časih preizkušeni in trpljenja pravi kraj tolažbe in moči. Marsikatero dekle, ki je prvem prihitela k stiški Mariji, je osepnila ob prvem koraku v cerkev, kakršne od blizu in daleč še ni videla: ti ogromni prostori prepleteni z venci in okrašen s cvetjem, aredi pod mogočno kupolo se v jutranjem soncu blešči oltar, nad njim pa visi iz vencev sestavljen veliki znak (monogram Marijin), izražajoč pozdrav nebeski Devici: Ave — Pozdravljena Marija! — Pa ti ogromni prostori! Štiri tisoč deklet so sprejeli, pa bi jih še bilo mo-goče brez ukrasti in teže spraviti vanje tisoč. In vsa ta lepa ubranost! Krasno izdelan polkrožni obris obhajilne mize z bakreno-svetlim oltarjem na vzvi-šenem prostoru, za oltarjem pa častiljive korne klopi belih menihov, in kar je največ — tieta pre-prosta, pa vendar bogata služba božja kot jo znajo pri nas izvesti samo v šoli av. Benedikta izšolani einovi očeta zapadnega menišva — vse to je mo-ralo sleherni udeleženko prevzeti. In nič čudno, če je ob vstopu eivolaslega vladike nadškofa dr. Jegliča z nedopovedljivo prisrčnostjo in sproščeno radostjo zadonela iz teh štirih tisoč mladih grl ona tako priljubljena pesem: Lepa si, lepa si, roža Ma-rija. — Pristopil je ml. g. opat z asistenco k ol-

tarju ter otvoril ta prelepi praznik z vzklikom: O pridi Stvarnik Sv. Duh! — Vrhovni voditelj Mari-jinih družb za ljubljansko škofijo stolni kan. dr. Tomaž Klinar je za tem v izklesanih besedah podal družbenicam ob stiški ZMB podobo trpečega apo-stola.

Sv. mašo je daroval v stiški tihoi bivajoči vo-ditelj slovenskega ljudstva sam nadškof dr. A. B. Jeglič in celo s tišo svojo prirojenjo živahnostjo in odločnostjo v desetminutnem nagovoru pred sv. obhajilom polagel dekletom na erce tole osnovno misel: Dekleta, ako se boste pustile Mariji voditi k evharističnemu Jezusu, vam nihče ne bo mogel Jezusa iztrgati iz srca!

Po sv. maši se je vršilo takoj zunaj cerkve po-zdravno zborovanje. Na ozaljanem velikem odru se je pokazal g. nadškof dr. Jeglič in vzbudil na-vdušen val vzklikanja. Med drugimi je bilo videti tudi g. Cerina, prosta novomeškega, zastopnika škofa dr. Rožmana; kanonika dr. Klinarja, voditelja dekl. Kat. akcije dr. Vilka Fajdiga, deset do dva-najst drugih duhovnikov, gđ. Anico Lebarjevo s šestimi zastopnicami posameznih dekanij.

Zborovanje je pričel g. opat, pozdravil v imenu samostana vse navzoče, povdarjajoč, kako dobra varhinja je bila stiška ZMB našim prednikom in s koliko večjim zaupanjem se moramo zlasti dan-danes zatekati k ZMB po tolažbo in pomoč

Za njim je spregovorila prednica stiške Mari-jine družbe sosestram v pozdrav, potem pa so se zastopnice posameznih dekanij tako rekoč kosale, katera bi bolje in bolj doživeto izrazila veselje in razpoloženje svojih tovarišic. Zavznilo je pol-dne in samo posebi se je to pozdravno zborovanje spremenilo v en sam pozdrav, v eno samo pesem veselja in radosti, v enoglasni pozdrav: Je angel Gospodov oznanil Mariji...

Popoldanski spored je nekoliko ekrčil eno-urni dež, ki je med odmorom prišilil romarje pod streho. Toda tudi to ni motilo prazničnega raz-po-loženja. Dekleta so se povečini zatekla v cerkev, kjer so menihi pravkar začeli slovesne večernice. Nebo se je kmalu zjasnilo in o pol treh se je že moglo vršiti glavno zborovanje na prostem. Govo-ri! je prvi dr. Vilko Fajdiga tako toplo in prisrčno »Marijini družbi in Kat. akciji«, kot zna to samo on. — Pa tudi živahni govor gospodične Lebarje-ve je izzvenel v misel: Dekleta! Marija nam bodi zor apostolskega dela.

Po tem bogatem zborovanju se je razvila krasna procesija. Tu je treba priznati veliko po-zrtvovalnost in marljivost stiških deklet, ki so več noči zaporedoma do polnoči pletle vence in pri-pravljale vse, da bi njih dekliški praznik čim lepše potekel, vrh tega so kljub utrujenosti kot redite-ljice in postrežnice hvalevredno vzdrževale vso slovesnost in prireditve na tako razveseljivo višini. Dekanija za dekanijo je pod vodstvom domačih rediteljic v štiristopih razdeljena po župnijah ko-rakala pod očetovo zastavo v procesiji. Četvero de-klet je nosilo na okusno okrašeni nosilnici kip Brezmadežne. Kip je obdajalo 20 beleobličnih deklic z lilijami v rokah. Zastopanih je bilo pri procesiji 45 župnij s 33 zastavami. Pesmi, molitve in godba fantoveškega odseka, vse se je nepre-

Perilo pravi: „SEVEDA“!

Perite prihodnjč tudi Vi s Schichtovim terpentinovim milom. Ono odpravi nesna-go temeljito in pri-zanesljivo iz tkanine, potem je lahko ve-dno lepo belo!

Schichtovo

terpentinovo milo

pere perilo bleščeče belo

... in za namakanje ženska hvala

† Župnik Mih. Zevnik

Kranj, 23. junija.

Danes popoldne je v Kranju umrl gosp. Mihael Zevnik, bivši župnik v Begunjah pri Lescah. Blagopokojni g. župnik je bil rojen dne 21. aprila 1877 v župniji Cerklje pri Krškem. Gimnazijo je študiral v Novem mestu, kjer je leta 1898 z odličnim uspehom maturiral. Po končanih bogoslovskih študijah je najprej kaplanoval v Crnolju, nato v Idriji. Kamniku in leta 1915 je prišel za kaplana v Be-gunje pri Lescah. Leta 1919 je istotam po odhodu g. župnika Kleindiensta postal župnik. Tu je ostal župnik do leta 1931, ko je moral vsled bolezni za-pustiti župnijo. Vsepopovod je iskal zdravja, toda pravega zdravja ni našel. Zaprošil je za pokoj in se pred štirimi leti naselil v Kranju.

Pokojni Zevnik je bil vzoren duhovnik po Srcu Jezusovem, ki je povsod deloval z vso vneto za-čast božjo. Veliko je molil in se ves žrtvoval v dušni blagor svojih vernikov. Zgledna je bila nje-gova gorečnost v dušnem pastirstvu, v spovednici, na prižnici, bil je izvrsten katehet. In prav to nje-govo vzorno duhovniško delo, njegov blag in plemenit značaj, mu je pridobilo veliko spoštovanje in ugled. Kjerkoli je deloval, se ga še danes gotovo z veseljem spominjajo. Čeprav je bil neprestano šibkega zdravja, vendar je do zadnjega delal, do-kljer je mogel. V Kranju je mnogo spovedoval, molil in se pripravil na dan, da ga Gospod po-kljče kot svojega zvestega delavca. V sled šibkega zdravja in bolezni, ki je bila njegova stalna spre-mlevalka skozi življenje, je mnogo trpel. Gospod Miha je bil zvest služabnik v vinogradu Gospo-dovem in vsled bolehnosti velik trpin.

V miru počivaj, blaga duša!

Slovanski železničarji v Ljubljani

Ljubljana, 22. junija.

Slovanskim železničarjem, ki so danes zjutraj prišli v Ljubljano, je ljubljanski podobor priredil danes zvečer v prostorih železničarske menze v Ljubljanskem dvoru nadvse prijeten sprejemni večer, banket, katerega so se udeležili tudi vsi pred-stavniki oblasti, številni odličniki ter strokovni to-variši. Bana je zastopal g. dr. Guštin, župana pod-župan dr. Ravnihar, divizijskega generala g. pod-polkovnik dr. Birčanin, ter zastopniki posameznih slovanskih društev. Prisotna sta bila tudi poljski konzul dr. Stele ter češkoslovski ing. Miniovsky. Med svečano večerjo, med katero je igrala godba železničarskega društva »Sloga«, je vse goste po-zdravil predsednik ljubljanskega podobora želez-ničarjev in brodarjev g. ing. Roglič ter je napil vsem suverenim predstavnikom zastopanih slov-an-skih držav. Odgovoril mu je podpredsednik želez-ničarjev Poljak g. Dzikonski, povdarjajoč zveze, ki jih vrše železničarji, ki so najbolj poklicani, da vzdržujejo ozke stike s slovanskimi narodi ter na-pil našemu kralju Petru II. V imenu bana je po-zdravil banket g. dr. Guštin, v imenu mesta dr. Ravnihar, v imenu bolgarske lige g. Bučar, za češkoslovsko ligo g. ravnatelj Krofča, za društvo prijateljev poljskega naroda dr. Mole, nakar so odgovarjali gosti, in sicer redaktor Zagajewski, ki je povdaril prijazen sprejem mladine v Zidanem mostu in se spominjal tudi dr. Koroščevega govo-ra iz leta 1910; dalje Čeh g. Maly, ki je zadnji del go-vora govoril v lepi slovensčini; od Bolgarov pa g. Todorov in g. Makedonski. Ves čas večera je igrala godba in orkester »Sloga«; železničarski pev-ski zbor pa je pod vodstvom in sodelovanjem g. Premelča zapel več slovanskih in slovanskih narod-nih pesmi, ki so vžigale pri dragih slovanskih go-stih lepo prisrčno razpoloženje. Tako je minul ta večer, posvečen slovanskim zvezam med železni-čarji. Drugi dan so gosti v spremstvu slovanskih to-varišev napravili izlet skozi Vintgar na Bled ter se bodo s ponočnim brzovlakom odpeljali v svoje države. Ob odhodu iz naše Slovenije jim želimo prisrčno: Z Bogom! in Na svidenje!

stano vrstilo, navduševalo vsakega udeleženca.

Ko se je procesija vrnila v lepem redu v cer-kev, navdušenja kar ni hotelo biti konca. Vse se je iz globine srca trgalo, ko so zapele posveto-lno molitev presv. Srcu Jezusovemu in za njo zahvalno pesem.

Ameriški Slovenci, iskreno pozdravljeni!

Danes dopoldne ob pol 9. prispe na ljubljanski kolodvor večja skupina naših ameriških Slo-vencev. Prihajajo na obisk svoje domovine pod vodstvom lastnika potniške pisarne v Njujorku, gosp. Leona Zakrjaska. Med njimi je tudi nekaj v Ame-riki rojene slovenke izseljenske mladine, ki prihaja prvič v domovino svojih staršev, da vidi lepo to slovenske zemlje, da vidi državo Jugoslavijo, rod-no državo svojih staršev, o kateri toliko čita po ameriškem dnevnem časopisu, da spozna približe narod, katerega člani so, katerega poznajo pa samo po filmih in po pripovedovanju svojih staršev, ne poznajo pa ga tako, kakor se izživlja in razvija tu med seboj na svojih lastnih rodni tleh. Letos bi bila prišla velika skupina te ameriške slovenske mladine domov, posebno fantov, ko bi se ne bili zadnja leta dogajali žalostni slučaji, ko sot doživeli ti fantje veliko razočaranje, na katerega niso bili pripravljeni. Prišli so sem z velikim navdušenjem in velikim idealizmom. Toda niso vedeli, da so kot otroci jugoslovanskih izseljencev državljani tudi Jugoslavije, četudi so rojeni v Ameriki in niso bili nikdar tukaj in nikdar ne bodo tu ostali. Prijeli so jih in postavili pred nabor in z njimi postopali kot z dezertirji. To je ostrašilo številne ameriške fante, da so se zbili in ostali raje doma, ali šli svoj de-nar zapraviti drugam, kjer so jih z veseljem spre-jeli. Družba sv. Rafaela se trudi že skoraj dve leti, da bi dosegla spremembo tega zakona, ki toliko škoduje državi na dobrem imenu zunaj po drža-vah, kjer so naši izseljenci. Nikjer na svetu ne morejo razumeti, kako bi mogel biti kdo obenem državljani dveh držav. Se manj, kako naj bo otrok, rojen v tuji državi, ki je po vseh zakonih one države popolnoma pravičen državljan njen, obenem še državljan njemu tuje države, katere nikdar ne misli morda niti obiskati, še manj pa tam ostati. Potem pridejo pa še strogi izvrševalci zakona. Tako smo si z dosedanjimi žalostnimi slučajmi tisoče tu-ristov naših lastnih rojakov, pa tudi njih prijateljev Amerikancev odbili. Leta krepkega dela ne bodo te škode popravila. Za letos je poskrbelo po naklonjenosti g. bana dr. Marka Natlačena, da je za-deva ugodno rešena.

Družba sv. Rafaela bo izletnikom priredila s sodelovanjem francoske linije skromen, vendar pri-srčen sprejem in vabi vse prijatelje ameriških Slo-vencev in naših izseljencev na kolodvor k temu sprejemu.

Našim rojakom, ki nekateri prihajajo domov po mnogih letih življenja v tujini, kakor tudi naši ameriški mladini kličejo: prisrčno dobrodošli in pozdravljeni v imenu vsega naroda! Naj bodo dnevi, katere boste preživeli tu v naši lepi domo-vini za vse čim najprijetnejši, da se boste pokrep-čani na zdravju, še bolj pa poživljeni na duši in v ljubezni do rodne grude, do naroda in naše lepe države vrnili na svoj dom in nesli novega sloven-skega in jugoslovanskega duha tudi domov svojim prijateljem in znancom, ki niso mogli z vami do-mov. Prisrčno pozdravljeni!

Preljubo veselje mladine na Bučki

Prevelika oddaljenost in pa prehuda kriza je ovirala našo mladino, da se v nedeljo ni mogla udeležiti Slomškovihi svečanosti v Mariboru. Pa so drugače uganili: Če ne moremo v Maribor, pa bo-mo pri nas praznovali ta lepi dan. In res se je mnogo nad tisoč otrok zbralo iz zgornjega dela leskoveške dekanije, iz St. Jerneja, Kostanjevice, Skočjana, Rake in Bučke. Pa prav, ko so bili naj-bolj oddaljeni na poti, je nastal hud vihar, vedrilo je bilo treba, potem pa spet korajžno naprej. Z malo zamudo se je potem pričela slovesnost v cer-kvi. Po litanijah pa se je zgrnila mladež okoli odra pred cerkvijo in otroci iz posameznih Marijinih vrtcev so pokazali, kaj znajo. Nepopisn pa je bil pogled ob koncu, ko se je iz bližnje podružne cerkve sv. Martina začel izvijati sprevod z osem-cvetjem; otroci iz domače fare so imeli v rokah zastavice, najmlajši pa kot častno spremstvo lilije. Podoba so postavili na oder in zapeli pesem: Pre-ljubo veselje, dolga vrsta otrok je korakala mimo podobe, ter se poklanjala velikemu slovenskemu škofu in vzgojitelju. Po končani proslavi pa so začele trume otrok med veselim petjem odhajati domov, v duši bogatejše za lep spomin, pa tudi za še lepši vzor.

Drobne novice

Na Velehrad!

Božja pot na grob sv. Metoda ob jubilejnim letu smrti sv. Metoda

Zaključek velikega mednarodnega kongresa Apostolstva sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo, dne 19. julija. Slovenski romarji bomo svoje potovanje na Velehrad uredili tako, da bomo najpozneje v soboto, 18. julija zvečer dospeli tja. Potovali bomo z železnico in avtobusi, kakor si bo kdo izvolil.

Za potnike z avtobusom bi bil prikladen sledeči spored, ki se bo pa lahko na željo potnikov spremenil.

Odšli bi v četrtek, 16. julija in se vrnili v Ljubljano v sredo, 22. julija. Šli bi čez Maribor, kjer bi se nam pridružili potniki iz Maribora — Gradec, Dunaj. Ko si ogledamo Dunaj, gremo skozi Bratislavo na Velehrad, kamor pridemo v soboto zvečer. V ponedeljek pridemo v Prago. V sredo iz Prage skozi Linz, Jezersko nazaj. Ako se prigrizne za avtobus 20 oseb, bo stala vožnja 850 din, če jih bo več, bo vožnja cenejša. Stroške za hrano in prenočišča poravnava vsakdo sam, ker si lahko poljubno izbira ceneje ali dražje.

Vožnja z brzovlakom stane II. razr. 2170 din, III. razr. 1380 din, če bo manj potnikov kot 25. Ako jih bo več, se bodo dobili znatni popusti, tako, da bo stala vožnja z vlakom III. razr. največ 900 din. Ako bi se jih pa prigrizalo več sto, bi imeli svoj vlak, kar bi bilo pa še veliko ceneje.

Potniki za avto naj se prijavijo najkasneje do 5. julija, potniki z vlakom pa do 10. julija. Sicer se pa najbolje, če se prigrizajo vsi čimprej in pošljejo 500 din na račun.

Vsa pojasnila daje župni urad sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in Mariboru.

Slovenskim katol. akademikom!

»Akademska zveza« v Ljubljani bo ob priliki Slomškovih dni priredila dvodnevni izlet vsega članstva v Maribor. Stroški znašajo 50 Din, vračunava je vožnja Ljubljana—Maribor in nazaj (vožnja je četrtinska), prenočišča in hrana za oboja dni.

V Maribor odpotujemo iz Ljubljane v nedeljo, dne 28. junija zjutraj ob pol 6, vrnemo se pa v ponedeljek zvečer ali v torek, 30. junija zjutraj.

Vsi tovariši in tovaršice, ki bodo prišli v Maribor posebej, naj bodo v nedeljo 28. junija ob prihodu ljubljanskega vlaka ob 9 dopoldne na glavnem kolodvoru v Mariboru, kjer se naj pridružijo ekskurziji iz Ljubljane.

Vsi tovariši in tovaršice naj imajo s seboj društvene trake.

Čas prijave je še do sobote, 27. junija zvečer. Prijave zbira tov. Pukšič Anton, Akademski dom, Miklošičeva cesta 5.

Vsi, ki so se prijavili, naj bodo najmanj 10 minut pred odhodom vlaka na kolodvoru. Ostali pa, ki se niso še prijavili in se do sobote zvečer ne bodo, pa nameravajo iti v Maribor, naj bodo 20 minut prej na kolodvoru, da se bo za nje četrtinska vožnja pravčasno nabavila.

Slovenski katoliški akademiki in akademice, udeležite se polnoštevilno slavnosti ob časi Slomškove beatifikacije. Akademika zveza.

Koledar

Sreda, 24. junija: — Kres. Rojstvo Janeza Kretnika.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zasopala ga. Marija Selan, vdova po poštenem uradniku. Pogreb bo v četrtek, 25. junija ob četrti na 4 dopoldne. — Včeraj je umrla gospa Marija Gosposdar. Pogreb bo v četrtek ob pol 6 dopoldne. Nj ji ima sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnost

Na češki visoki tehnični šoli v Brnu je bil diplomiran s prav dobrim uspehom za strojnega inženjerja g. Alojzij Gregorič, sin vpok. poštnega direktorja za dravsko banovino g. A. Gregoriča Čestitamo!

Za solnčenje!

Ni olje! Niti krema. Ruja-venjemetno. Tschamba Fil — osvetočajoča tekočina, Vas obvaruje solnčarice, Vam naredi lepo rujavost barvo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Generalno zastopstvo

Drogerija Gregorič

dr. z o. z. Ljubljana,

Prešernova ulica števil. 5;

Tschamba Fil

EDUARD J. PAVLATA

Antonijska ulica 10, Ljubljana

— Slomškova družba na Slomškovih dnevih v Mariboru. Slomškariji imajo ob priliki Slomškovih slovenosti v Mariboru svoje zborovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, 28. jun., dopoldne ob desetih v Narodnem gledališču. prof. Ivan Božič, o. p. v. g. moči Slomškove osebnosti in prof. E. Boje o Slomšku kot duhovnem utemeljitelju slovenske narodne kulture. Člani, udeležite se Slomškovih dnevov in zborovanja v velikem številu.

— Na I. državni realni gimnaziji v Ljubljani (Vegova ulica) so se vršili višji tečajni izpiti od 12. do 23. junija. Od 52 pripravnikov so napravili zrelostni izpit naslednji: a) v realnogimnazijemskem oddelku: Babnik Ivan, Bajt Ljubivoj, Binter Miran, Bitenc Boris (oprosčen ust. izp.), Bole Janez, Bradaška Peter, Breznik Igor (oprosčen ust. izp.), Černigoj Franc, Dobovnik Stanko, Erker Ferdinand (oprosčen ust. izp.), Ferjančič Karel, Gaberšek Milan, Gorjanc Gorazd, Grobelnik Slobodan, Janežič Vekoslav, Jerovec Franc (oprosčen ust. izp.), Kernik Anton (oprosčen ust. izp.), Koršič Marko, Kosce Feliks (oprosčen ust. izp.), Kotnik Josip (oprosčen ust. izp.), Kuhar Antheo, Linhart Božidar, Mali Franc (oprosčen ust. izp.), Milčič Danilo (oprosčen ust. izp.), Naglič Stanislav, Novak Stefan, Pirkmaier Miroslav, Soklič Emil, Torkar Vladimir, Varga Ludovik, Zakrajšek Miroslav (oprosčen ust. izp.), Zalokar Marko (oprosčen ust. izp.) in Žerjav Anton; b) v realnem oddelku: Biber Alfred, Budal Stanislav, Čuk Franc, Jurečič Franc, Kobol Albin, Koželj Albin (oprosčen ust. izp.), Kren Heribert, Küssel Božidar, Kuščer Ivan (oprosčen ust. izp.), Miklič Miloš, Ribnikar Stojan, Smrčkar Rudolf, Stanič Viktor, Stopičnik Zvonimir, Šlaipah Franc (oprosčen ust. izp.)

in Vahen Rudolf. Za dva meseca so bili odklonjeni trije pripravniki.

— Tretji red sv. Frančiška pri oo. kapucinih v Splitu prireja na dan katoliškega tiska, t. j. 29. t. m. razstavo katoliškega tiska! Naproša vse slovenske katoliške liste, da blagovolijo takoj poslati po en izvod na adresu: O. upravitelj III. R. sv. Franja, Split — Pojšan oo. kopucini. Zvečer bo pa shod, na katerem bodo dlični govorniki poudarili važnost katoliškega tiska vobče, posebej pa v družini in pri mladini.

— Na katoliškem kongresu v Splitu od 2. do 4. julija bodo tudi tri predavanja za osnovnošolske katehete.

— V uršulinskem samostanu v Ljubljani bo od 17. do 22. avgusta pedagoški tečaj za učitelje. Temu se priključijo običajne duhovne vaje za učitelje od 22. avgusta zvečer do 26. avgusta zjutraj. Vodil jih bo duhovnik salezijanske družbe dr. Lojze Tomc.

— Češkoslovaške poštne študentske stipendije. Tudi letos je razpisala češkoslovaška vlada poštne študentske stipendije za jugoslovanske srednješolske profesorje, srednješolske in visokošolske. Prošnje, naslovljene prosvetnemu ministertvu v Beogradu, takratne 5 dinarskim kolikom ter opremljene s prilagami, se morejo vložiti tudi po Jugoslovansko-češkoslovaški ligi v Ljubljani (Knafljeva 10), in sicer najkasneje do 27. junija t. l.

Slika s Triglava je brez parfema, če slikana ni s filmom

MIMOSA-EXTREMA

— Pregrupacija občin na področju dravske banovine. V prilogi Službenih novih št. 139—XXXII so objavljene »Uredbe o pregrupaciji občin« Kropa, Zagradec in Žužemberk; Cankova, Strukovci, Tišina, Bodonec in Kupšinci v mursko-soboškem okraju; Leskovec, Završ in Sv. Barbara v Halozah v ptujskem okraju; Leskovec in Krško v krškem okraju; Senčur in Predvor v kranjskem okraju ter Mengoš in Trzin v kamniškem okraju ter »Uredba o ustanovitvi občine Bučica« s sedežem v Bučici.

— Znižana vožnja državnih in banovinskih uslužbencev in duhovnikov na železnici in na parobrodih v državni eksploataciji. § 3 pravilnika o brezplačni in znižani vožnji na železnicih in na ladajah v državni eksploataciji je razveljavljen in je novo besedilo tega paragrafa objavljeno v prilogi Službenih novih št. 139—XXXII, stran 568.

— Solške sestre sprejmejo v svoji konvikt v Zg. Sisk. vila »Rajca«, dijakinje, ki obiskujejo šole v Ljubljani. Gojenke imajo zdravo stanovanje, popolno oskrbo, brezplačno pomoč pri učenju in so pod skrbnim nadzorom sester. Poučuje se tudi glasba. Pojasnila in prospekti se dobijo: Konvikt solških sester, vila »Rajca«, Ljubljana VII.

— V Rim in Neapelj, zanimivo poučno potovanje po Italiji z avtom od 27. jul. do 7. avgusta; ogled vseh večjih znamenitih krajev: Benetke, Padova, Firence, Rim, Neapelj, Pompeji, Loreto itd. Podrobni spored pošljemo vsakomur zaštop. — Dopise naslovite: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sempetrska vojašnica.

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Ferjalna zavetišča v dravski banovini se otvorijo s 1. julijem, izveniš zavetišča v Ljubljani, Mariboru in na Bledu, ki se otvorijo s 28. junijem! — Izpremembo rodbinskega imena v Logar je dovolila banska uprava dravske banovine Neži Robnik, pristojni v občini Solčava, okraj Gornji grad. Ta izprememba primka velja tudi za družinske člane Elizabeto, Marijo, Magdaleno, Jurija, Janeza in Franca.

— Našemu dijaštvu — obojega spola — najprimernejše darilo je nedvomno knjiga: Luč z gora — iz življenja mladega fanta. Po Fr. Weiserju poslovenil Joža Jagodic. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. St. 131, cena broš. knjige je 15 Din, vez. 22 Din. Hinka, ki je doslej študiral v Inomostu, so poslali starši v čisto solo na Dunaj, kjer je stanoval pri svojem versko brezbožnem stricu, skupaj z bratcem Mirkom. Ta je že zašel med slabo tovaršijo, ki je skušala za vsako ceno pridobiti zase tudi zdravega, vedrega, nadarjenega in poštenega Tirolca in se je posluževala v to svrhu vseh sredstev, ki pa so ostala spriču odločnega nastopa našega Hinka brez uspeha. Učed, katerega ei je pridobil med svojimi tovariši, mu je omogočil, da je ustanovil na gimnaziji Marijino kongregacijo in pritegnil s svojim zgledom tudi svojega bratrance Minka — Naj bi ne bilo očeta ali matere, ki ima sina ali hčerko v šolah, da bi mu ne dala v roke te zlate knjige.

— V Narodnem Domu v Zagrebu, Kralj Marije ul. 3, se bo predvajal v sredo, 24. t. m. ob pol 21 poučni film Raso-političnega urada v Berlinu »Dedno bolan« (Erbkrank) z uvodnimi besedami univ. prof. dr. B. Zarnika. Vetop prost.

— Hribolazci in turisti morajo zaradi gibanja pogostejše čistiti svojo kožo, toda ne z vodo in milom. S tem bi namreč kožo izgubila preveč maščobe, ki ji je potrebna, da ostane prožna in voljna. Bolj priporočljivo je uporabljati kremo Nivea in olje Nivea, ki se vpije v kožo, se v kožni celici spoji z vodo ter ne zamaži kožnih luknjic. Če obrišemo odvečno kremo z mehko krpicco, potem ostanejo na krpicci vse umazani delci.

— Ne odlašajte več! Še danes zahtevajte brezplačna podrobna pojasnila za zanimivo potovanje v Južno Srbijo z avtom od 6. do 18. julija. Prijave in vplačila sprejema do 25. junija pisarna »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sempetrska vojašnica.

— Religiozo za godalni orkester iz Oesterdeve Suite je izšel v partituri v založbi Glasbene Matice ljubljanske. Skladba je izredno efektivna in izvedljiva z vsakim godalnim ansamblom. Z njo bo brez dvoma ustrezno našim godalnim orkestrom za koncertne namene. Partitura stane 10 Din, naroča se pri Glasbeni Matici in v vseh slovenskih knjigarnah.

Logatec

Okrajna organizacija JRZ Logatec. Poleg pisnega poslovanja z okrajno organizacijo JRZ izšče člani JRZ čisto tudi osebnega razgovora, navodil in intervencij z izvršilnimi člani okrajne organizacije. V kolikor se bo to v bodoče nanašalo na predsednika g. Oblaka Gabriela iz Dol. Logatec, je on z gotovostjo na razpolago ob nedeljah in ponedeljkih, druge dneve pa le, ako ni radi poklicnih poslov krajevnega odsotnosti. Tajništvo okrajne org. JRZ Logatec.

Danes najboljša burka sezone!

2 uri burnega smeha

Vesela Škota

Stan Laurel in Oliver Hardy

Film, ki je imel po vsem svetu rekorden uspeh!

KINO UNION Telef. 22-21

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Ljubljana

○ Pogreb simpatične in priljubljene uslužbenke Nove založbe, gospodične Cirile Kožuhove, ki je utonila 14. t. m. v Savi, bo danes ob pol šestih popoldne izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču pri Sv. Križu. Truplo blagopokojno so prepeljali včeraj iz Smarternega ob Savi v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Zalujočim še enkrat naše iskreno sožalje, pokojnica pa naj počiva v miru!

○ Absolventje 2b letnika Drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani iz leta 1933 se zberejo na dogovorjeni skupni sestanki dne 27. junija ob 20.30 v gostilni pri »Nacetu«.

○ Vpisovanje v uršulinsko narodno šolo bo 30. junija od 8—12 in od 14—17. Učenke za 1. razred naj prineseo krstni list in potrdilo o cepljenju koz.

○ Vrednica pri uršulinkah v Ljubljani. Vpisovanje v I. vladniški razred bo 27. t. m. popoldne od 14 do 18 in 28. t. m. dopoldne od 8 do 12.

○ Na ljubljanskem državnem konservatoriju so bili koncem šolskega leta 1935/36 diplomirani naslednji absolventi: Na pedagoškem oddelku Avguštin Jožica (klavir), Dermelj Albert (violina), Kunj Egon (klavir), Sluga Zora (petje), Trobina s. Dulcisima (petje). Na srednji šoli drž. konservatorija sta diplomirala iz orgel Kalčič Jože in Mantuani Marija; na visoki šoli, oddelek za klavir, pa je diplomiral Gallatja Reinhold.

○ Banovinski odbor društva Rdečega križa poziva svoje članstvo, da prisostvuje v čim večjem številu razvijanju prapora Zveze dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije, ki bo v nedeljo, 28. junija.

○ Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 25. t. m. ob dveh izlet v Kranj. Ogled: Zbilje, Smlednik, Sv. Verburga, Trboje, Prebacevo, Hrasnje, Čirčiče, Kranj Drulovek, Breg, Jama, Praše, Mavčiče, Podreče. Avtobus 21 Din. Odhod s Kongresnega trga ob dveh. Zglasiti se je treba v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrta popoldne.

○ Razstava risb in ženskih ročnih del na mestni ženski realni gimnaziji je odprta v petek in soboto 26. in 27. t. m. vsakokrat od 9 do 12 in 15 do 17. Iskanje vabljeno!

○ Vprašanje gostastine. Sedaj, ko smo že v sredi proračunskega leta, se čim dalje bolj kaže, da ima Ljubljana po dolgih letih prvi, res realen proračun, ki bo vzdržal bilancno ravnotežje, ker dohodki, ki sedaj prihajajo, tudi v resnici odgovarjajo izdatkom. V bodoče se mestni občini za tekoče izdatke najbrže ne bo treba več zadolževati. Pač pa so v državnem finančnem zakonu precej nejasna določila o gostastini, ki jo je mestna občina vedno pobirala in zoper katere ni bilo nikoli kakšne resnejše pritožbe. Za teden se sestane k seji finančni odsek občinskega sveta, ki bo končno zavzel stališče, kako naj se v bodoče gostastina pobira.

○ Kresna prireditve ljubljanskega Rdečega križa v nedeljo na Gradu je uspeša kaj povoljno in prinesla znatno vsoto za pomoč podpore potrebnim ljubljancem. Iskreno zahvalo izrekamo zato vzgledni poštenosti društvenih članov, odbornikov in samarijanov, kakor tudi radevolno došlim skavtom, predvsem pa mestnemu poglavarstvu, dravski divizijski oblasti, ljubljanskemu časopisju in radodarnosti ljubljanskih tvrdk, ki so, pravilno ocenjujoč socialno-dobrodelni namen te prireditve, skupno omogočile njeno uspešno izvedbo. — Za ljubljanski Rdeči križ: Dr. Fetič Oton, društveni predsednik, Minka Kroftova, predsednica prireditvenega odseka.

1. Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy dod., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Sebeburgova ul. 7.

Maribor

○ Na male harmonikarje društva »Harmonija« smo v našem poročilu o veličastnem mladinskem slavu v nedeljo čisto pozabili in vendar so tako vneto sodelovali, da je prireditev še preteje izpadla. Neumorno so igrali na kolodvoru ob prihodu vlakov, vzbujali so pozornost s svojimi pestrimi narodnimi nošami v sprevidu in ob odhodu so otrokom še enkrat zaigrali v slovo. Pri glavnih Slomškovih slavnostih bodo harmonikarji sodelovali ter imajo zaradi tega vsak večer od 7—8 pri Pregradu vaje, ki jih vodi prof. Schweiger.

○ Nabavite si vstopnice v predprodaji. Dvoje velikih prireditev bo ob Slomškovih dnevih zanimali ljudi: krasna Petantčeva narodna igra na prostem »Naša apostola«, ki se vprizori v Ljudskem vrtu 27., 28. in 29. t. m., ter koncert pevskega društva »Maribor« v unijski dvorani, kjer se bo pod vodstvom kapelnika Gašpariča izvajal veličasten Sattnerjev oratorij »Vstajenje« za zbor, soliste in orkester. Koncert se vrši 28. in 29. junija. Za obe prireditvi se dobe vstopnice že v predprodaji, in sicer za igro v pisarni Slomškove družine, Korška cesta 1 in v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova cesta 6, za koncert pa v obeh knjigarnah Cirilove tiskarne.

○ 60 letnica Slomškove šole. Državna deklška meščanska šola A. M. Slomška vabi vse prijatelje šole in mladine na proslavo 60 letnice obstoja šole, ki se vrši jutri, v četrtek, s tem-le sporedom: Ob 8 sv. maša z zahvalnico, cerkveni govor, akademija, odkritje plošče, posvečene pokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. in ogled razstave risb, ročnih del in kuhinjskih izdelkov.

○ Obiščite Slomškovo razstavo. V spodnji kazinski dvorani je razstava, ki nam lepo ponazaruje življenje in delo Antona Martina Slomška. Razstava je odprta vsak dan dopoldne in popoldne. Vstopnina 2 dinarja.

○ Novi inženjerji. Na poljedelski fakulteti v Zagrebu so diplomirali slušatelji Mastnik Martin, Orthaber Albin in Butinar Josip iz Maribora.

○ Letošnji klasični maturanti. Kakor smo že poročali, se je na klasični gimnaziji končala maturatura v ponedeljek. Izpiti so se vršili pod predsedstvom ravnatelja Masnaka. Ustmenega izpita so bili oproščeni: Albanež Nadan, Cas Anton, Drolc Adolf, Golež Ludvik, Klemenčič Ivo, Kociper Stanislav, Kramberger Ludvik, Petek Franc, Preac Janez, Puncer Franc, Roblek Peter, Skapin Ivo, Završnik Izidor. Uspešno so napravili maturo: Kitak Zdenka, Petek Franc, Zmave Ladislava, Borovič Rudolf, Bedjančič Angela, Bervar Marjan, Čeh Adolf, Debevec Franc, Gorican Henrik, Gutovnik Jožef, Hrgan Anton, Hlade Mihael, Högnigmann Valter, Kocmut Janez, Kukovec Franc, Leskovar Ludvik, Marincek Anton, Nigl Stanko, Podpečan Feliks, Schweiger Ervin, Simčič Karel, Tomič Stjepan, Vahtar Uroš, Zmazek Marija, Zorec Stanko, Dobravec Anton,

Fidelj Andrej, Jurhman Janez, Kavčič Zvonimir, Korosec Peter, Kroft Matej, Kukovec Stanko, Lenarčič Stanko, Lukas Bogomir, Marovič Ladislav, Omerza Anton, Remec Anton, Voller Kristijan, Zorč Mirko, Zunc Ernest, Majhen Ivan in Janez Josip. Popravni izpiti ima 10 kandidatov, zavrženih je bilo za leto dni 6.

○ Vpisovanje na vladniški šolski sester v Mariboru je dne 26. junija od pol 10 do 12 in 2—4, na meščanski šoli pa dne 30. junija od 8—12.

○ Socialno delo mestne občine. Mestna podjetja so že vzela v pretres načrt kolektivne pogodbe za uradništvo in delavstvo. Sestavlja se tudi pravilnik za starostno zavarovanje delavstva v lastnem delokrogu mestnih podjetij. Vodstvo mestne občine je začelo velikopotezno izpolnjevati svoj socialni program, katerega si je zastavilo.

○ Toča in strela. Huda nevihta je divjala zopet v ponedeljek zvečer nad Mariborom in okolico. Nestetokrat je udarila strela zlasti v južnih predmestjih ter v vseh pod Pohorjem. K sreči ni napravila škode, pač pa je ovirala zopet električno razsvetljavo. Zaradi pregorelih zavorovalk je za nekaj časa ugasnila luč v Studencih, Pekrah, Kamnici in za Tremi ribniki. V okolici Sv. Kungote je padala med nevihto strašna toča, ki je vse zabilala ter povzročila občutno škodo.

○ Zagoneten umor. Sodna komisija je pri raztešenju trupla pokojnega posestnika Karla Verbošta v Ploderšnici ugotovila, da je postal Verbošt žrtev zločina. Z udarcem na glavo mu je neznan morilec razbil sence. Na prsih se poznajo podplutbe, kakor da bi mu kdo klečal na prsih. Neko osebo so osumili, da je v zvezi z dejanjem.

○ V silobranu smrt. Dne 17. maja se je dogodil na cesti pri Ormožu zločin. V prsi z nožem zaboden je obležal mrtvec Anton Gomboc. Zabodel ga je 30 letni mlinarski pomočnik Matija Gottwein, ki se je peljal s kolesom po cesti ter ga je Gomboc sunil z vozila. Gottwein je včeraj pred malim senatom doprinesel dokaz, da je ravnal v silobranu ter je bil obsojen na leto dni strogega zapora.

○ Modras ga je pilil na travniku. Strmi obronki od Kamnice proti Selnici so prava domovina modrasov. Včeraj se je v bližini Selnice na takem mestu dogodila nesreča. Pri sušenju sena na travniku je pilil modras 33 letnega delavca Martina Hasebaha v nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Celje

○ Prazgodovinske izkopanine na Rifniku. »Slovenec« je že pred dnevi poročal o prazgodovinskih izkopaninah iz halštatske dobe na Osejovem slemenu na Rifniku pri Sv. Juriju ob j. z. K. omenjenemu poročilu moremo dodati še naslednje podrobnosti: Gosp. Alojzij Oset, posestnik na tem mestu, koplje že kakih 40 let na svojem posestvu, ki se nahaja tik ob hiši. Gosp. Oset koplje deloma sam, deloma pa v zvezi z zastopniki raznih muzejev (inž. Riedl iz Celja, dr. V. Schmidt iz Gradaca in prelat dr. Kovačič iz Maribora). Izkopani predmeti se nahajajo deloma v Gradcu, deloma v Mariboru oziroma v Celju. Pred nekaj tedni je gosp. Oset začel na pobudo prof. g. Orožna kopati znova in je odkril grob, v katerem se je nahajala velika, blizu 60 cm visoka in z roko izdelana žara. Njeno dno je bilo napolnjeno z masno, iz sloveškega pepela izvirajočo snovjo. Nad to snovjo je bila manjša posoda z nepopolnoma prežganimi kostmi. Velika žara je bila pokrita s kamnitimi ploščo. Obe posodi sta pršli poleg dveh drugih, ki pa ju je Oset izkopal že prej, v celjski muzej.

○ Vpisovanje novincev za I. razred mestne deške osnovne šole bo v torek, dne 30. junija t. l. od 8 do 12 ter od 15 do 18 v pisarni šolskega upravitelja (II. nadstropje). Pred vpisom v šolo je privedi vsakega otroka k zdravniškemu pregledu, ki bo isti dan v Zdravstvenem domu, I. nadstropje.

○ Apologetični odsek DMK v Celju ima drevi sestanek. Na dnevnem redu je predavanje: Nekaj o apostolatu.

○ Izgubljena ošefrska legitimacija. Na poti od Celja do Galicije se je izgubila legitimacija za rezervne oficirje, glaseča se na ime Šander Joško. — Najditelj naj jo odda pri mestni policiji v Celju.

○ Strogo obojena požigalka. Pred malim senatom okrožnega sodišča se je zagovarjala včeraj 48 letna delavka Kregar Neža, ker je iz maščevalnosti zažgala dne 27. maja t. l. listnjak posestnika Kuneju Alojziju in je zaradi tega zgorelo njemu vse gospodarsko poslopje, vredno 90.000 Din. Požar se je razširil tudi na gospodarsko poslopje posestnika Uršiča Franca, ki je tudi pogorelo in trpi Uršič škodo 60.000 Din. Pogorelo je pa tudi gospodarsko poslopje posestniku Marentiču Martinu v vrednosti 50.000 Din. Kregarjeva je bila zaradi tega obojena na 10 let robije in trajno izgubo častnih pravic.

○ Obojena ubijalec. Ker sta naklepoma telesno poškodovala 62 letnega posestnika Dolca Karla v Čačji vasi, občina Rogaska Slatina okoličana, da je Dole za poškodbami umrl, sta bila 22 letni posestnikov sin Striša Franc iz Zgornje Kostivnice in 28 letni posestnikov sin Kamenšek iz Čačje vasi obojena vsak na 3 leta robije.

○ Prodajalec s kurivom opozarjamo na današnji oglaš celjske mestne občine.

Središče ob Dravi

Strela ubila dva mlada moža. V nedeljo, dne 21. junija popoldne ob pol 5 uri je v župnijah Sv. Bolten pri Središču in Sv. Miklavž pri Ormožu razsajalo grozno neurje z gromom in strelo. V Vrablovcu je strela udarila v viničarijo posestnika Plepeleca iz Središ

Izvajanje uvozne kontrole

Predlog ljubljanske zbornice TOI

Kakor smo že poročali, etopi 25. t. m. v javno uredbo o kontroli uvoza. Zbornica za TOI v Ljubljani je sklicala glede tega vprašanja dva sestanka, na katerih je zastopnike glavnih uvoznih strokovnjakov a cilji kontrole uvoza in navodili, ki jih je glede tega izdala Narodna banka, kakor tudi ministertvo financ. Na sestankih se je zlasti podrobno razpravljalo o položaju, ki bo nastal z izvajanjem kontrole pri uvozu kolonijalnega blaga, riža, kave in južnega sadja, kakor tudi glede tekstilnega blaga, ter železnih in strokovnih strok je sestavila Zbornica tri opombe, ki so bile odposlane na merodajna mesta. V teh opombah je predvsem opozorila na vprašanje predhodnega režima za blago, ki se je na dan objave uredbe o kontroli uvoza že nahajalo na poti in ne bo do 25. t. m. došlo v državo. Nadalje je zbornica opozorila na potrebo enotnega izdajanja navodil za denarne zavode, carinarne in poslovni svet; dotaknila se je tudi vprašanja tretiranja blaga, ki prihaja iz kolonij klirinskih držav (Belgija, Francija, Italija, Španija), kakor tudi vprašanja tretiranja blaga iz držav, s katerimi imamo posebne plačilne sporazume, kakor z Albanijo, Brazilijo itd.

Izredne važnosti je vprašanje prehodnega režima. Ljubljanska zbornica za trgovino, obrt in industrijo je opozorila že v svojih prejšnjih predstavkah, da del predmetov, ki podpadajo pod uvozno

kontrolo, prihaja iz preokceanskih držav. Tu traja prevoz s tovornimi ladijami zelo dolgo časa. Na sestanku uvoznikov je tudi bilo ugotovljeno, da se na morju nahajale onega dne, ko je bil objavljen odlok finančnega ministertva o kontroli uvoza, baš na poti v našo državo, oziroma v tranzitne luke, velike količine blaga. Originalni dokumenti o teh naročilih in o mobilnosti teh transportov se nahajajo v rokah uvoznikov. To blago je bilo pravoveljavno zaključeno, deloma plačan, deloma pa zastetano. Tako blago se seveda po 25. juniju ne bo moglo uvoziti. Uvozniki pravijo, da so zaključna pisma, taka, da bodo morali blago v vsakem primeru prevzeti, čeprav se dekretira prepoved uvoza. To bi bila velika škoda. To je vse posledica prekratkega roka za uvedbo uvozne kontrole.

Zato je ljubljanska zbornica predlagala, da naj se odobri uvoznikom, da morejo začeti s 25. junijem v roku 8 dni prijaviti Narodni banki svoje originalne zaključnice, da dalje, akose verodostojno dokaže, da se je blago v času od 15. do 25. junija nahajalo na poti, da Narodna banka izjemno odobri uvoz teh količin iz neklirinskih držav tudi po 25. juniju.

Končno je Zbornica zahtevala, da se naj izdaja uvoznih dovoljenj centralizira in poveri tudi podružnicam Narodne banke.

Angleški kapital v naši državi

V posebni prilogi londonskega finančnega dnevnika "The Financial Times" o državah Male zveze, o kateri smo že na kratko poročali, je objavljen zanimiv članek s statističnimi podatki o udeležbi angleškega kapitala v jugoslovanskih podjetjih, ki ga je napisal Vladimir Rosenberg. Iz tega članka posnemamo tele zanimive podatke:

BANKE

V Belgradu že dalj časa uspešno deluje podružnica Praške kreditne banke, ki je dobila po fuziji Praške kreditne banke z Angločeskoslovaško banko podaljšan naziv v Praška kreditna in angločeskoslovaška banka. S tem je prišla ta podružnica v roke angleškega kapitala, kajti pri Angločeskoslovaški banki je vodilno udeležena potom Angloavstrijske banke sama Angleška banka. Ta podružnica je imela lastnih sredstev 13.6 milij. Din, disponirala z 89 milij. Din v posojilih in predjumi, od tega je bilo 65 milij. inozemskih kreditov. Njen industrijski koncern obsega: dve veliki pivovarni, dve veliki sladkorni tovarnici, en parni mlin in strojno tovarno, skupno so imela ta podjetja 83.8 milij. Din glavnice.

Nadalje je v veliki meri udeležen angleški kapital pri Jugoslovanski združeni banki. Do te udeležbe je prišlo leta 1922, ko je Anglo-International Bank prevzela 400.000 delnic tedanje Hrvatske eskomptne banke in s tem dobila kontrolo potom te banke nad številnimi podjetji te banke, kot n. pr. v lesni industriji itd. Ta banka se je kasneje fuzionirala s Hipotekarno banko v Jugoslovansko združeno banko in cenijo, da znaša udeležba angleškega kapitala pri slednji banki okoli 16%. Krediti na dispozicijo te banki znašajo 343 milij. Din, od tega inozemska posojila in predjumi 119 milij. Din. Računa se, da je tretjina teh tujih sredstev angleškega izvora.

V zavarovalstvu delata v Jugoslaviji dve angleški družbi in sicer Commercial Union v Zagrebu in Royal Exchange v Belgradu. Udeležba teh dveh družb je pri življenjskem zavarovanju 2% vseh polic in 5.7% pri vsoti zavarovanih glavnice.

SKUPINA TREPČA

Zaradi važnosti udeležbe angleškega kapitala v rudarski industriji moramo posebej omeniti. Vendar omenjamo še prej radi preglednosti udeležbo angleškega kapitala v Mežici, ki se nahaja v rokah Central European Mines.

Podjetja v zvezi s Trepcjo so prav za prav ustanovitve velike angleške rudarske družbe Selection Trust. V to skupino spadajo Trepcja Mines, Kopanik Mines, Novo Brdo Mines in Zletovo Mines. Angleški kapital je nadalje lastnik družbe Allatini Mines (tudi v Južni Srbiji), nadalje zlatih rudnikov Troznyk Mines, nastajajo pa še nove rudarske družbe: Zlato Mines, Podrinje Consolidated Mines itd.

Glavne bilančne postavke šestih najvažnejših rudarskih družb (Trepcja, Zletovo, Novo Brdo, Kopanik, Allatini in Central European Mines) so naslednje v milij. Din:

Aktiva: koncesije itd. 52.4, nepremičnine 78.6, tehnične naprave 100.9, surova ruda 39.3, zunanji dolžniki 2.3, jugoslovanski dolžniki 4.6, izgube

264.1. Pasiva: glavnica v Jugoslaviji 296.2, rezerve 49.6, inozemska posojila in predjumi 149.7, jugoslovanska posojila in predjumi 8.7, dobiček 36.7, ostala pasiva 1.3 milij. Din. Skupna bilančna vsota znaša 542.2 milij. Din. Dobitek izkazuje ves Trepcja v znesku 36.7 milij. Din, to je 15.2% glavnice te družbe, ki znaša 240.3 milij. Din.

V INDUSTRIJI

Angleški kapital je udeležen v petrolejski industriji, kjer konkurira z ameriškim kapitalom, angleški je udeležen pri Anglojugoslovanski petrolejski družbi in tvrdki Astra, ameriški pa je udeležen pri Standard Oil Company. Angleška podjetja razpolagajo z bilančno vsoto 350.2 milij. ameriška pa s 341.8 milij.

Posebno poglavje zastopa mister Victor Freeman, ki se udeležuje v lesni stroki.

Pri Sartidu, ki ima velike delavnice v Belgradu in Smederevu, je udeležena angleška tvrdka Vickers. Skupno s českoslovaškim kapitalom so Angleži udeleženi v Jugoslovanski Schicht-Lever skupini. Nadalje je angleški kapital udeležen v tekstilni industriji pri znani tržiški tvrdki E. Glanzmann in And. Gassner, ina v Belgradu veliko trgovsko tekstilno tvrdko.

Central Agency. Angleži imajo večino delnic gramofonske tovarne v Zagrebu; angleška skupina je Edison Bell International Company, ki je zagrebški firmi tudi posodila 18 milij. od 23 milij. kolikor znašajo upniki. Nadalje sodeluje z jugoslovanskim in italijanskim v družbi Stock Medicinal Brandy Company v Slavonski Požegi, znatna je udeležba Angležev pri družbi Haag in Meiml, pri broski tvornici vagonov, pri tovarni cementa Split itd.

POVBA

V plovi bo Angleži udeleženi pri Atlantski in Jugoslovanski plovi. Angleško podjetje so ladjedelnice v Kraljevi, ki so se fuzionirale s splitskimi, pri katerih pa je merodajni francoski kapital. Ti dve ladjedelnici imata 13.4 milij. Din glavnice, tujih sredstev pa 35 milij. od česar je angleškega izvora 16%. Med drugimi podjetji omenjamo še iz predvojnih časov (1870) izvirajočo udeležbo angleškega kapitala pri zgraditvi Franc. Jožefovega prekopa.

700 MILIJONOV DIN

Skupno ceni Rosenberg kapital jugoslovanskih tvrdk, v katerih je investiran angleški kapital, na 700 milijonov dinarjev.

Tvornica za dušik, Ruše

Iz poslovnega poročila Tvornice za dušik Ruše posnemamo, da je družba začela izdelovati ferokrom in ferossilicij, katerega je izvažala večinoma v Nemčijo. Tudi produkcija karbida in apnenega dušika je lani narasla, čeprav so bile karbidne peči le 7 mesecev v obratu.

Zaradi zvišanja zalog izdelkov in surovin zlasti za fabrikanjo ferokroma so se povečale vse zaloge, pa tudi upniki. Zaradi zastajanja plačil so se lani zvišali dolžniki. Izguba za 1935 je krita s prenosom čistega dobička za prejšnja leta.

Obratni prebitek se je zmanjšal od 5.95 na 4.95 milij. izguba pa je znašala 0.887 (1934 0.406) milij. Din. Podjetje je delilo do leta 1930 dividen-

do, toda čiste dobičke od leta 1931, 1932 in 1933 je preneslo na nov račun ter jih sedaj porabilo za kritje izgub v letih 1934 in 1935.

Bilanca izkazuje pri glavnici 20 milij. povečanje upnikov od 14.7 na 23.1 milij., nadalje so se med aktivni povečale zaloge od 3.5 na 4.67, zaloge izgotovljenih proizvodov pa od 12.57 na 14.96 milij. Dolžniki znašajo 14.3 (10.4) milij. Din. Med investicijami so znašala poslopja 9.4 (10.05) milij., povečala pa se je postavka tovarniška oprema od 3.9 na 5.2 milij. Din. V računu izgube in dobička so se povečali stroški, zmanjšali davki od 1.6 na 1.4 ter odpisi od 2.3 na 1.5 milij., nova pa je postavka odpis dubioz za 0.34 milij. Din.

★

Licitacije. Dne 24. junija bo pri Komandi 39. peh. polka v Celju ofertalna licitacija za dobavo potrebne dnevne količine alkoholnega kvasa. Dne 8. julija bo v štabu 1. velopedskega bataljona v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo rezervnih delov za velocipele. Dne 10. julija bo v pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za popravilo objekta vojašnice v Slovenski Bistrici. Dne 20. julija se vrši pri Dravski delavnici v Ljubljani, Kobaridska 43 javna ustmena licitacija radi prodaje odpadkov od železa, pločevine, jekla itd. Ravnateljstvo šum v Ljubljani proda na prvi pisarni licitaciji dne 1. julija v primeru brezuspešne prve pa na drugi dne 15. julija večjo množino mehkega tehnično porabnega lesa v režiji šumske uprave Bohinjska Bistrica in dne 2. julija, v primeru brezuspešne licitacije pa 16. julija večjo množino mehkega tehnično porabnega lesa in bukovih drv na panju v področju šumske uprave Bohinjska Bistrica.

Velikobečkereška tvornica sladkorja s sedežem v Belgradu izkazuje za 1935 pri glavnici 36 milij. din čistega dobička 9.94 milij. (1934 9.94 milij.) din. Saldo dolžnikov in upnikov je padel od 5.1 na 0.9 milij. din med aktivni.

Kongres hranilnic v Pragi. Dne 26. junija se sestane na svoje redno zasedanje stalni odbor mednarodnega zavoda za varčevanje, ki ima svoj sedež v Milanu in ki je bil ustanovljen leta 1924. Na zborovanje pride okoli 50 zastopnikov hranilnic iz 16 držav. Tega zborovanja se udeležijo tudi zastopniki naših hranilnic, in sicer pojejo v Prago dr. Mirko Božić, ravnatelj Hranilnice dravske banovine v Ljubljani, dr. Novakovič iz Belgrada, dr. Vita Kajon, ravnatelj sarajevske mestne hranilnice in dr. Gjuno Račić, tajnik Zveze hranilnic iz Zagreba.

Nedavno se je članstvu Mednarodnega zavoda za varčevanje prijavila tudi naša Poština hranilnic in se praškega zborovanja najbrž tudi udeležijo njen glavni ravnatelj dr. M. Nedeljković.

Borza

Dne 23. junija.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 9—9.10, na zagrebški borzi pa je beležil 8.90—9, na belgrajski isto. Grški boni so beležili v Zagrebu 29.25 blago, v Belgradu 28.15—28.85 blago. Angleški funt je nadalje popustil ter je v Ljubljani notiral 246 blago, v Zagrebu 243.50—245.10, v Belgradu 243.70 do 245.80. Španska pezeta je notirala v Belgradu 6.90 blago.

Nemški čeki so ostali v Ljubljani neizpremenjeni na 13.90—14.10, ravno toliko so notirali tudi v Zagrebu, nadalje so notirali v Zagrebu za sredo julija 13.84—14.04, za konec julija 13.80—14, za sredo avgusta 13.70—13.90. V Belgradu so beležili nemški čeki 13.8549—14.0549.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2967.43—2968.03
Berlin 100 mark	1756.08—1760.05
Bruselj 100 belg.	739.90—744.96
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	219.05—221.10
Newyork 100 dolarjev	4342.15—4378.47
Pariz 100 frankov	288.79—290.23
Praga 100 kron	181.12—182.22

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.973.218 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.27, London 15.415, Newyork 307.375, Bruselj 52, Milan 24.25, Madrid 42.025, Amsterdam 208.40, Berlin 124, Dunaj 57.75, Stockholm 79.5, Oslo 77.45, Kopenhagen 68.85, Praga 127.25, Varšava 57.80, Budimpešta 60.50, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.795, Buenos-Aires 0.84875.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 82—84, agrarji 47—48, vojna škoda promptna 370—375, begluške obveznice 67—69, 8% Blerovo posojilo 83—85, 7% Blerovo posojilo 76—78, 7% posojilo Drž. hip. banke 85—89, Trboveljska 130 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 82 den., agrarji 46.50—47.50, vojna škoda promptna 370.50—371, begluške obveznice 69—71, dalm. agrarji 66 den., 7% Blerovo posojilo 76—76.25 (76), 7% stb. pos. 82.50—84 (82). — Delnice: Priv. agrarna banka 233—234 (232, 234).

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 83.50—84.50, agrarji 48.75—49 (49), vojna škoda promptna 370.50—371.50 (371, 370), begluške obveznice 70—70.50 (70); 68.75—69.50, 8% Blerovo posojilo 85.50—86.50, 7% Blerovo posojilo 76.50 do 76.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 87.25—88 (87.25). — Delnice: Narodna banka 6320 bl. (6270), Priv. agrarna banka 233—234.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: Bačka, okol. Sombor 120 do 122, bačka, ladja Tisa 127—129, bačka, ladja Begej 126—128; slavonska 122 do 124; bačka in sremska 121—123; banaška 131—123. Oves: bački, sremski in slavonski 100—102. Rž, ječmen ne notira. Koruza bačka, sremska in banaška 100 do 101, bačka, sremska in banaška, ladja Donav in Tisa 99—100. Moka neizpremenjena. Fižol ne notira. Otrobi neizpremenjeni. Tendence mirna. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bačka, okol. Sombor 119 do 121, gornja bačka 120—122, sremska 121—123, slavonska 122 do 124, južna banaška 119—121, gornja banaška 120—122, bačka, ladja Begej 125 do 127, bačka in banaška potiska 126—128. Oves: bački in sremski novi 102—104. Rž in ječmen ne notirajo. Koruza bačka in sremska nova in gar. kvalitete 98—100, bačka in sremska 101 do 103. Moka in otrobi neizpremenjeni. Fižol ne notira. — Tendence neizpremenjena. Promet 23 vagonov.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 24. junija. 12 Šramli in podobne skupine (plošče). 12.45 Vreme, poročila. 13. Čas, spored, obvestila. 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 14 Vreme, borza. 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30 Nac. ura: Pomen vrtnarstva za Jugoslavijo (dr. Vale Vouk iz Zagreba). 19.50 Otroške pesnice Shirley Temple (ga. Horta Kralj). 20.10 Po bohinskelem kotu (z. Janko Mikšar). 20.30 Kresovanje v Beli krajini. Sodelujejo člani ljudskega odra, radijske igralne družine in radijskega orkestra. Sestavi in vodi g. prof. Niko Kurel. 21.30 Kresna noč v pesmi in glashi. 22 Vreme, čas, poročila, spored. 22.15 Radijski jazz.

Drugi programi

Sreda, 24. junija: Belgrad 1: 13.50 Radijski orkester. 20.30 Narodne pesmi. 21 Humoristični časopis. 22 Prensos iz kavarne. Belgrad 11: 14 Jedilno predavanje "Polejte v južni Srbiji". — Zagreb: 20 "Ivanje" narodni obiljež. 20.30 Prensos iz Ljubljane. 22.15 Narodne pesmi. — Dunaj: 19.35 Millokerjeva komična opera "Djak — proslak". 22.30 Prensos iz Budimpešte. 23.30 Simfonična glasba. — Budimpešta: 20 Plošče. 21.30 Celso. 22.30 Avstrijsko-madžarski večer. 23.15 Glasbena glasba. — Trst-Milan: 17.15 Komorna glasba. 20.35 Igra 21 Folkloristični večer. 21.15 Orgla. 22.15 Plesna glasba. — Rim-Bari: 20.35 Radijski orkester. 22 Plesna glasba. — Praga: 19.45 Mendelssohnov "Sen kresne noči". 22.15 Plošče. 22.35 Komorna glasba. — Varšava: 20 Plošče. 21 Chopinov skladbe. 21.35 Lipskega "Kres". 22.30 Lahnka in plesna glasba. — Vsa Nemčija: 20.15 Ura mlade generacije. — Berlin: 20.45 Respihijevi "Rimski vojniki". 21 Zahvalni koncert. — Königsberg-Glasb.: 20.45 Kabanet. — Lipska: 20.45 Glasbena narodna glasba. — Stuttgart: 20.45 Vokalni koncert. 21 Godalni kvartet. 21.2 Beethoven in Mozart. — Strassburg: 20.45 Simfoničen koncert.

Poizvedovanja

Ušel je puznajoč svetlo modre skoraj bele barve. Nadležiti se lepo prosil, naj ga odda: Česta 29 oktobra 13 priid. dosno (Rimska cesta). Mlad pes volinjak se je izgubil danes, 23. junija, zjutraj. Postojal nadležiti naj ga pripelje proti nagradi na Domobransko cesto 3.

Kulturni obzorik

R. Jurčec: Janez Krek

Jurčeca moramo povaliti, da se je lotil te težke naloge; sicer je ostala naloga, ki ji še mnogo manjka, a pisatelj le izkusa iztrgati iz kaosa nekoliko črt, ki naj bi pomagale odkriti pravo lice. Človek ima isti vtisek, kakor če motri Krekovo delo: čez moči, razmere in okoliščine nihče ne more.

Jurčec mi bo priznal: Krek ni nikdar imel tistih vplivov in ne virov, ki jih navaja Jurčec za merodajne pri njegovem razvoju, odnosno, da bom bolj jasen, ki so bili merodajni v svetu za politiko. Krek je sicer, kolikor mi je znano, znal francoščino in tudi slovanske jezike, a merodajni za njegov neposredni razvoj so bili nemški in hrvaški viri. Razumem, da zameta ostro, železno doslednost Mahničevega sklepanja, ker sem tudi jaz mnenja, da je marsikdaj škodila, a ne razumem, zakaj bi pa moral biti Krek v politiki tako nesmiljeno in železno dosleden, če bi bil mogel. »Začeti se mora« je bilo Krekovo življenjsko načelo in mislimo, da je s tem tudi odgovorjeno na strah, omenjen na str. 169.

Naj mi Jurčec ne zameri, če vidim v tem nedoslednost njegovega izvajanja. Omeniti bi moral Jurčecovo tezo, kakor rdečo nit skozi vse delo, ki dviga v podzavesti misel, kakor da je nacionalnost res zadnji cilj družbe. Zdi se, da je nanj preveč vplivala misel, ki danes vlada: narodni socializem, a naj mi veruje, da čez par deset let, ga zaradi njegovih izrastkov in posledic ne bo. Če hočemo razumeti človeka, ga moramo postaviti v razmere, v katerih je živel. Ni prav, zahtevati, da bi Krek, ki je bil vendar samo človek — človek sicer neznanjskih sil in zmnožnosti — svoje dni vse razumeval po današnjih dognanjih. — Bil je videc, a vsega tudi on ni mogel videti. O nacionalizmu pa je Krek že takrat imel svojo misel, že takrat je videl preko njega v novi čas,

narodni socializem mu ni bil ideal, to se pravi narodni šovinizem, ki se zdaj imenuje tako. Krek ni bil enodnevni aktualni politik, marsikdaj je zavrl dnevno stremljenje. Ni mu bila neznana resnica, da mora novi rod nujno kritizirati delo prejšnjega in ga popravljati, ker drugače ne more opravičiti svojega obstoja in je šlepa, a pravi gentlemen ne bo delal krivice nikoli, če hoče objektivno pojasniti nekatera dejstva ljudem. — Jurčec ne dela krivice vedoma in namenoma; skušal bom pojasniti, zakaj je nekoč pomanjkljiv. Če bi bil nekoliko bolj vpošteval silnice, ki so tvorile Krekov paralelogram sil, bi bil prišel bliže osnovni črti. Sam bo priznal, da se je preveč razširil n. pr. z govorom v dunajskem parlamentu o razpustu železničarske organizacije, ker bi po tem zgledu, da ne bi postal enostranski, moral navesti še nebroj drugih govorov in pred vsemi tudi onega, v katerem pravi, da mora vsak mladenič gledati v ženi svojo mater in sestro, govor, ki je imel mnogo več vpliva na našo družbo, kakor citirani govor v parlamentu. Zelo pogrešam pa, rekel bi, glavno, osnovno potezo: Krekovo delo kot organizator in delavec v izobraževalnem, poudarjam, popolnoma novem izobraževalnem delu. Njegov etični prepoved in njegovo izobraževalno gibanje je v narodu pustilo globlje brazde, kakor njegov politični, samo postranski in priprežni konjček. Jurčec je to osnovno glavno potezo pustil v nemar, kar je največja, lahko rečemo, neodpustljiva hiba.

Če bo kdo pisal o Kreku, bo moral bolj pisati o Kreku človeku tistih dni in ne bo smel jemati metra, da bi meril vatek. Krek je danes že v zgodovini. Zato mislim, da more Kreka prav doumeti le oni, ki rekonstruirajo čas, v katerem je Krek živel, in za zadnje dni mora bolj vpoštevali ustno izročilo, kakor njegove pisane izjave po časopisih.

Ta misel bolj velja drugim kakor Jurčecu, kajti napor njegov je bil velik in namen pošten.

Ker se nekatere napačne trditve vedno ponavljajo, naj mi Jurčec dovoli, da ob tej priliki povem, kar mi je Krek sam rekel: da je šokvir

habsburške dinastije prišel v deklaracijo na Sušteršičevo zahtevo, ki je razumljivo, če pomislimo, da je bil Sušteršič deželni glavar. Ta šokvir je izginil že v Zagrebu, kjer ni bilo vladnih ljudi.

Ker Jurčec navaja skoraj, rekel bi, samo pisane izjave Krekove, in še te povečini iz prav zgodnjih dni njegovega dela, je prav, če povemo, da so bolj važne njegove ustne izjave, posebno pa one, za časa vojne. Če se je moral Krek le ozirati kot aktiven politik na desnico med Slovenci, če tako pravimo liberalcem, in socialistično levico, je moral tudi marsikaj že takrat napisati, da se je čitalo samo med vrsticami, toda toliko bolj pa je moral to storiti med vojno, kjer je vladala poleg Sušteršičeve cenzure tudi dvojna: vojaška in civilna cenzura. »Narod naš povsile je perot, je vzdihnil Zupančič. Tako med vrsticami so tedaj pisali vsi naši pisatelji.

V tem času je trpel Krek. Trpel, kakor še nisem videl trpeti človeka. Taval je kakor pijan od boli. Tiste dni se ni mogel zaupati nikomur: berite samo Dazynskega govor v parlamentu, da razumete, kako je bil tisti čas na zunaj Krek samo človek in ne ideolog, a je svoje skrivne misli in načrte zaupal le izbranim.

Zato mislim, da more Kreka prav razumeti le tisti, ki bi skonstruirali ustno izročilo Krekovih misli in dejanj iz tistih dni. Škoda, da je profesor Jarec umrl, preden je zapisal te stvari. Krek se ni bal nobenih posledic, češ, sposobnejši bo prodrl s svojimi idejami. Dobro je podal Jurčec Krekovo misel o Avstriji, ki je zamudila svoje poslanstvo, da bi bila civitas catholica; že leta 1912 nam je razlagal v Danici, da je drugi bolni mož, ki ko pride za možem na Bosporu na vrsto.

Zato je bil Krek med vojno ves drugačen in globlji kakor prej: v naših dušah je ustvaril revolucijo, ki bi bila tudi pri strahopetu izbila dno, da ni prišlo, kakor je prišlo.

Potem je umrl.

V avgustu 1918 smo imeli v Neuwaldeu se-stanek s tovariši »fronterji«. Prišli so dr. Korošec, pok. dr. Verstovšek in dr. Pogačnik. Naša beseda je bila trda in so jo tovariši s težavo razumeli.

V gozdu se nam je pridružil detektiv, ki je bil toliko obziren in pameten, da se ni šulil med nas in ni slišal; samo ena neprevidna beseda bi bila takrat povzročila zapor civilistov, mi voljaki bi bili ustreljeni. To je bil že Krekov sad v naših dušah.

Naj Jurčec ne omenja morda slabega zadržanja naših ljudi ob prevaru, ker so vsi zbežali domov. Naši rezervisti so povsod zagrabili za delo, dočim so bili avstrijski nemški častniki primorani postati avanturisti ter so na ta način zavojevali Koroško; toda res je tudi, da je naš človek takrat bil v narodnih stražah, da je skrbel za prehrano bežečih trum, da ga majniška deklaracija ni mogla niti smela pripravljati za orožje, da so bili naši prostovoljci v Srbiji, ki bi mogli ustvariti jedro takratne armade, da nekateri hrupni izpadi niso bili Krekove zamisli in s tavajočimi konji so spekulirali ljudje, ki niso bili Krekovi. Krek je takrat manjkal, vsem manjkal, ker smo marsikaj še gledali z začudenimi očmi.

Naj pristavim k Jurčecemu opisu Krekovega obiska pri akademikih še razlago, da ne bo kdo mislil, da so akademiki, ker je Krek »lačne sital in žejne napajale, njega poslušali iz egoističnih namenov. Tudi drugi so hoteli poizkušati, in še bolj upulntno, a niso uspeli, ker so akademiki zavohali namen. Krek je bil v tem brez vseh stranskih namenov in je dejal: »Proklet, kdor veruje v človeka!« Da ni bil pri tem samo tako prefrigan, naj govori Zupančič.

Spet poudarjam, da je treba pregruntati čas med vojno, da boš razumel Kreka, ker tudi Jurčec je slutil veličino Krekovih socialnih misli, ko je pisal svoje najvernejše poglavje: Med ljubeznijo in pravico. Vse je tam prav! Samo bolj bi moral še poudariti razliko med šulcevskimi in rajfajzenovskimi, med konzumi in trgov

Dva sovražnika

Oborožena sila sovjetov in Japoncev v — japonski luči

Japonsko vojno ministrstvo je pred kratkim izdalo knjigo z naslovom: »Spomini na rusko-japonsko vojno. Kakšni nameni so usojeni japonskemu narodu.« Na platnicah je slika dramatičnega modernega boja med tanki in letali. Knjiga obravnava moralno vrednost rusko-japonske vojske za japonski narod ter obejstransko moč obeh sovražnikov pred 30 leti in danes. Z vidika vojaškega poveljstva opisuje knjiga današnje mednarodno stanje Japonske ter primerja današnje sile Japonske in Rusije.

Japonsko-mandžurski protokol je prestavil japonsko prvo obrambno črto na mejo Sovjetske Rusije. Onstran te meje stoji silno oborožena rdeča armada Daljnega vzhoda nasproti japonskim četam. Od rusko-japonske vojske se je ruska državna oblika docela spremenila, toda napadna politika Rusije na Daljnem vzhodu je ostala nespremenjena. Kitajcem položaj še ni jasen. Ne pomislijo, da so Japonci njihovo deželo rešili, da ni postala ali da ne bo postala evropsko-ameriška kolonija. Kitajci še verjamejo v nepremagljivost Evrope in Amerike ter sovražijo Japonce. Kitajska je še vedno zapeljiva vaba za napadalne namene evropskega zahoda.

Anglija in Združene države ameriške, ki sta med rusko-japonsko vojno Japonsko moralno in gmotno podprli, sedaj dvigajo japonske države pisano gledata. S tem se je mednarodni položaj Japonske zelo poslabšal. Japonska politika pa skuša doseči pomirjenje. Njeno načelo je: živeti in tudi drugim pustiti živeti. Če bi se pa katere dežela predznila ovirati Japonce v izvrševanju njihovih namenov, katere morajo izvršiti v vzhodni Aziji, so Japonci pripravljeni te ovire premagati z vsemi sredstvi, ki so na razpolago. Zato mora japonski narod biti strjen kakor en mož in biti odločen premagati vse težave.

Socialistična sovjetska republika je svoje oboroževanje vedno bolj množila, odkar je bilo odstranjeno rusko carstvo. To naraščanje ruskega oboroževanja sledi iz tehle številke: Pred prvo svetovno vojno so Japonci imeli 70 pehotnih divizij, 10 konjeniških divizij, 1200 letal in 180 tankov. L. 1932, torej ob koncu prve svetovne vojne, so imeli Japonci 75 pehotnih divizij, 13 konjeniških divizij, 2200 letal in 1500 tankov. Na koncu l. 1935, torej eredi druge svetovne vojne, pa so Japonci imeli 85 pehotnih divizij, 30 konjeniških divizij, 4000 letal in 4000 tankov. Sovjetska armada šteje sedaj vsega skupaj 1.600.000 mož. Na razpolago so ji mogočna letalska brodomotila, motorizirani armadni zbori ter zvrhana množina znanstvenih vojnih sredstev. Nekako polovica armade je sestavljena iz pristnih komunistov.

Ko se je meseca septembra l. 1931 začela razvijati nova japonska politika v Mandžuriji, je Sovjetska zveza imela ob mandžurski meji le štiri pehotne divizije in dve konjeniški brigadi, torej vsega skupaj le kakih 55.000 mož. Medtem pa se je ta armada pomnožila na 15 pehotnih divizij in 8 konjeniške divizije, kar znaša vse skupaj 230.000 mož. Poleg tega pa ima Rusija ob vsej mandžurski meji 900 letal, 800 tankov in 500 oklopnih bojnih voz. K temu je treba prišteti še kakih 100 orjaških bombnih letal, ki stoje v Vladivostoku in ki bi mogli v nekaj urah napasti najbolj občutljive dele japonskega otočja ter se nato vrniti v Vladivostok.

Od l. 1932 dalje so Japonci žrtvovali za zgradbo utrd in trdnjav na rusko-mandžurski meji več kakor poldrugo milijardo rubljev. Te utrdbe so povečini majhne, toda zelo močne forti, ki obsega vsak po 50—100 m. Razvrščeni so v tri ali štiri

vrste in je vseh skupaj nekako 6000. Z vojaškega stališča so te verige utrdb velike važnosti ne le za obrambo, ampak tudi za napad, ker služijo za mogočno operacijsko bazo. Končno je treba omeniti, da so Sovjeti tudi Vladivostok vedno močnejše utrjevali. Sedaj imajo tam 60 podmornic.

Tako se glasi japonsko vojaško poročilo, katero so japonski uradni vojaški krogi izdali v knjigi za propagando med japonskim ljudstvom. To poročilo utegne biti z ozirom na rusko silo več ali manj natančno, v kolikor so seveda Japoncem znane vse sovjetske vojaške skrivnosti, ali pa v kolikor Japonci v svojem propagandnem stremljenju ne pretiravajo. Manj zanesljivo utegne biti japonsko poročilo o stanju japonskih čet v Mandžuriji, kar pa je z vojaškega stališča razumljivo.

Po japonskem poročilu znaša vojaška moč japonske armade v Mandžuriji le šestino tega, kar imajo Rusi na Daljnem vzhodu. Japonsko poročilo pravi: Če pomislimo, da imajo Sovjeti na Daljnem vzhodu tako vojaško silo, ki je tako močna, kakor vsa stoječa japonska armada, ne glede na ogromno vojaško silo in 3000 letal, ki so Rusom na razpolago še v zahodni Rusiji, in če pomislimo, da Moskva hoče svoje vojaške sile na Daljnem vzhodu še vedno množiti, je vse to za nas Japonce razumljiv dokaz, da je vse to oboroževanje naperjeno proti Japoncem.

Ruski izdatki za oboroževanje so v zadnjih letih takole naraščali: l. 1931 so Sovjeti izdali za oboroževanje 1.4 milijarde rubljev, l. 1932 tudi samo še 1.4 milijarde rubljev. Toda l. 1933 se je ruski vojaški proračun dvignil že na 1.6 milijarde rubljev, l. 1934 na 1.8 milijarde rubljev ter je l. 1935 dosegel 6.5 milijarde rubljev in l. 1936 celo že 14.8 milijarde rubljev.

Na koncu primerja japonsko poročilo mirovno stanje ruske in japonske armade.

Ruska mirovna armada šteje rednih čet 750.000 mož, milice 600.000 mož, policijskih čet GPU 160 tisoč mož, transportnih čet 90.000 mož, kar znaša skupaj 1.600.000 mož. Poleg tega imajo Rusi 4000 letal, 4000 tankov, 15 velikih oddelkov motoriziranih čet in 50 manjših oddelkov motoriziranih čet ter 1000 oklopnih avtomobilov.

Japonska armada pa po tej japonski uradni statistiki šteje v miru le 17 divizij, kar znaša 250.000 mož, 1000 letal in dva zbora tankov.

Konj v Južni Ameriki

Španski osvajalec Pedro de Mendoza je leta 1535 pripeljal iz Španije v južno Ameriko prvih 70 konj. Poprje takojšnji Indijanci se živali sploh niso poznali. Ko je leta 1541 opustil svojo naselbino Buenos Aires, je tamkaj pustil večino svojih konj. Ker se za te živali potem nihče več ni brigal, so konji pobegnili v stepe, kjer so podivali. Toda še istega leta je Alvar Nunez Cabeza de Vaca pripeljal novih 40 konj v Assuncion, kamor pa je prišlo le še 25 živali, ker so vse druge med pojo poginile. V tej koloniji so bili tedaj konji silno dragi. Še leta 1551 je moral osvajalec hraka za mladega jezdeca konja, ki ga je kupil v Assuncionu, plačati 4000 zlatih pezov. Toda naselbine so zdaj rastle, zdaj so jih zopet opuščali, vojske so prišlele, naselenci so se preseljevali sem ter tja. To vse je povzročilo, da je veliko konj izgubilo svoje gospodarije, nekateri so podivali. Zato so že 45 let potem, ko so v južno Ameriko pripeljali prve konje, cenili število divjih konj med Andami in obalo Atlantskega oceana na 100.000 glav. Teh konj so se kmalu začeli posluževati tudi Indijanci ter jih uporabljati v bojih in na lovih.

★

Učitelj: »No, Jakec, povej mi, zakaj je morska voda slana?«
Jakec: »Najbrž zato, ker po njej plavajo slaniki.«

»Nepremična imovina«. Sodnik osumljencu: »Imate kaj nepremične imovine?« — »Ja! Petdeset tisoč dinarjev v ljubljanskih bančnih zavodih, ki so šli pod zaščito.«

Sodišču je zaupal. Sodnik: »Torej priznate, da ste ukradli 25.000 dinarjev. Čemu pa ste jih depozitali v blagajno na sodišču?« — Obtoženec: »Tam se mi je zdel denar najbolj varen...!«

Iz vojašnice. Narednik sprašuje: »Jakob, povej mi, kaj je domovina?« — Vojak: »Domovina je moja mati.« — Narednik: »No, Korl, sedaj pa ti povej, kaj je domovina.« — Drugi vojak (pokaže na Jakoba): »To je Jakobova mati.«

Začaran krog. Marko: »Čuj, Janez, kako da ti lasje tako izpadajo?« — Janez: »Kaj ne bi, če se neprestano žalostim.« — Marko: »Zakaj pa se neprestano žalostiš?« — Janez: »Ko mi pa tako zelo lasje izpadajo...!«

Se je izenačilo. »Kaj ne, Ana, tvoj mož je tri leta mlajši od tebe?« — »Ne, zdaj ni več!«

Upokojeni jockey se uči voziti s kolesom.

Brezlično poslana slika o boksarskem dvoboju med Schmelingom in Zamorecem Louisom v Newyorku. Sprejeto stoji Schmeling, zadaj pa se trudijo, da bi premaganega Zamoreca prebudili k zavesti.

Velik požar je uničil tovarno ogljika v Forestu blizu Bruslja.

Lov za pobeglo ladjo

Pred več meseci se je zgodilo, da je posadka angleške ribiške ladje »Girl Pat« s svojo ladjo naenkrat izginila in se ni več prikazala. Spočetka so mislili, da se je ladja ponesrečila. Toda pozneje se je izkazalo, da je ladja s posadko vred svojim lastnikom enostavno pobegnila. Ladjo je vodil v družbi petih mornarjev kapitan Osbourne, ki je slovel za dobrega pomorščaka. Ko so ugotovili, da ladja še plove po morju, so policijske pomorske oblasti dobile naročilo, naj to ladjo kje ujamejo in posadko zapro. Toda kapitan Osbourne ni bil le izvrsten pomorščak, ampak tudi sicer silno prebrisan mož, ki se je znal izogniti vsem zankam. Zadnje čase so ladjo videli v vodah okoli južne Afrike. Ni še dolgo od tega, ko je ta ladja nenadoma prišla v luko Dakar na zahodni obali Afrike, kjer je izkrcala svojega mornarja, ki je bil močno bolan. Bolnika so odpeljali v bolnišnico. Preden pa so se pristaniške oblasti zavedle, da je priplula v luko pobegla ladja, je kapitan Osbourne s svojo ladjo že izginil. Zaslisevali so bolnega pomorščaka, ki je pravil naravnost čudovite in seveda izmišljene stvari.

Sedaj pa se je končno posrečilo ladjo prijeti blizu luke Georgetown. Angleški parnik »Arakak« je namreč tam blizu zapazil malo ladjo, ki je bila belo preplekana in ki je imela napis »Kia Ora«. Sicer pa je bila ladja po opisu docela podobna pobegli ladji »Girl Pat«. Sumljiva ladja se je zasedrila v zunanji luki Georgetowna. Angleški parnik »Arakak« je o tem takoj obvestil policijsko upravo, nakar je takoj odplul policijski čoln, da bi pobegle aretirali. Medtem je pretekla komaj ena ura. Toda poveljnik ladje »Kia Ora« je očitno zasluhlil, da ga je kdo spoznal in je znova izginil. Toda hitrejši policijski čoln jih je kmalu dohitel in se ladji približal. Toda na krovu ladje so stali štirje napoli oblečeni možaki, ki so policiste sprejeli z grožnjami, da bodo njihov čoln takoj potopili, če se hitro ne pobero. Policiji ni kazalo drugega, kakor da se je res umaknili. — V Georgetownu so na podlagi tega seveda takoj vedeli, pri čem so. Oblasti so se morale nekaj časa posvetovati, kaj naj ukredujejo, nakar so sklenile za pobeglo ladjo poslati veliko vladno ladjo »Pomeraanc« z oboroženim policijskim spremetvom.

Ladja »Pomeraanc« je bila seveda mnogo hitrejša, kakor pa pobegla ladja, zato se je lahko hitro približala beguncem. Sedaj se je pa izkazalo, da je kapitan pobegle ladje »Girl Pat« Osbourne mnogo boljši pomorščak, kakor pa kapitan vladne ladje. Kadar koli se je vladna ladja begunkam približala, da bi jo lahko zajela, vsakokrat je kapitan Osbourne naglo napravil oster ovinek in se s tem zopet oddaljil od vladne ladje. Tudi vladna ladja je morala preokreniti svojo smer. Ker pa je bila vladna ladja mnogo večja, so bile tudi njene kretanje pri obračanju mnogo bolj počasne. Zato je Osbourne s svojo ladjo med tem časom bil že precej daleč. Tako je Osbourne svoje zasledovalce dolgo vodil za nos. Končno pa je vladna ladja le vrgla vrv na pobeglo ladjo in jo naglo pritiskala k sebi ter jo tako aretirala. Sedaj so policisti naglo poskakali na krov zasledovane ladje in vse štiri pomorščake aretirali. Pri tej priliki je kapitan Osbourne strašno preklinjal. Pa vse skupaj ni nič pomagalo, ampak so vse štiri zaprli v policijske luknje.

Gospa Nečimurna je pretaknila vso trgovino, da bi dobila čevlje, ki bi se prilagali njeni nogi. Nazadnje pa je vsa nejevoljna rekla: »Vi imate pa res slabo izbiro! Ali morda sploh nimate moje številke v zalogi?«

Prodajalec je nadvse uljudno odgovoril: »To pač, spoštovana gospa! Toda takega čevlja pa res nimamo, da bi imel znotraj številko 40, zunaj pa le številko 38.«

»Motite se, gospa, nisem zdravnik, ampak profesor glasbe!«

»Vem, saj prav zato sem prišla k vam po svet. Strašno mi poje po ušesih.«

Sedaj pa je sledila nova senzacija. Lastništvo pobegle ladje je namreč izjavilo, da ne želi kazenskega zasledovanja zoper posadko pobegle ladje, ker je bila ladja zavarovana pri zavarovalnici »Lloyd« za 2400 funtov, katere je zavarovalnica lastnikom že pošteno plačala. Zato lastništvo sedaj nima več nobene škode in se ne briga več za to zadevo. Ladja je sedaj last zavarovalnice »Lloyd«. Tako sedaj angleške pomorske oblasti ne vedo, kaj bi s to ladjo, ki je zaplenjena v luki Georgetown. Ker so lastniki izjavili, da ne želijo kazenskega preganjanja zoper moštvo, so morale policijske oblasti sedaj vse aretirance izpustiti iz zaporov.

Pač pa je voditelj ribiške družbe, ki je bil pobegli parnik rjena last, izjavil, da ima ta beg ladje tako zanimivo ozadje, da bi ves svet strmlel, če bi se to kdaj objavilo. Škoda, da svet tega ne zve. Nekateri sodijo, da je moštvo ladje s svojim begom po svetovnih morjih igralo le komedijo, da pa je v resnici pri tem opravljalo skrivne naloge v interesu angleške tajne službe.

»S kakšnim uspehom smo zaključili letošnji leto?«

»Položaj je letos precej ugodnejši kakor je bil lani, gospod šef! Naš letošnji primanjkljaj je za 100 dinarjev manjši!«

SLOVENEČ
pred 60 leti:

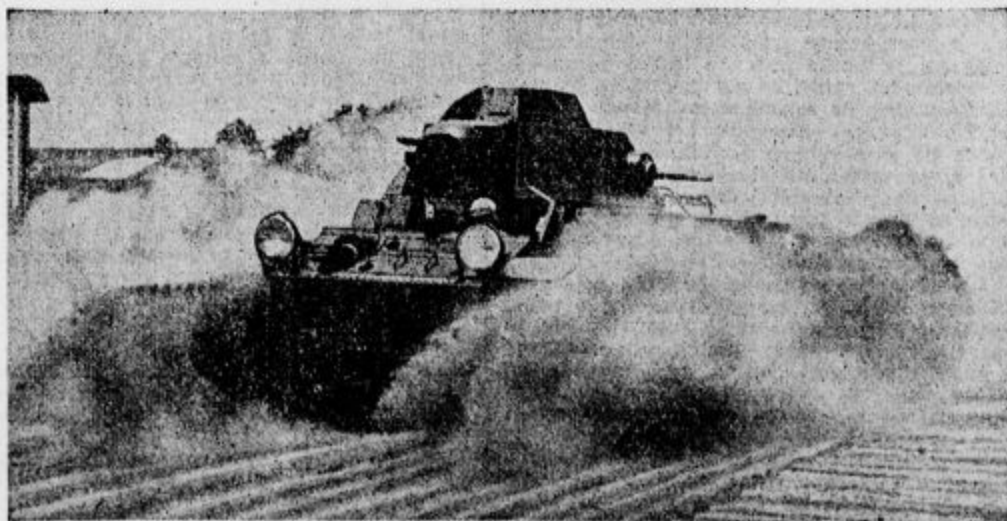
V soboto 24. junija 1876.

ZMAGA — ČEGAVA BO?

Blaženi mučenec Andrej Bobola je prerokoval, da se bo zadnje četrti XIX. stoletja velika vojska vnela med šestimi narodi in da v njej na posled zmagala bode cerkev katoliška. Narodi ti so: Turki, Angličani, Francozi, Nemci, Talijani, Rusi; Avstrija prištevata se je tedaj med Nemece.

To znamenito prerokbo je priobčila bila »Civita Catolica« l. 1854, nedavno pa jo je ponovila v svojem listu s pristavkom, da z ozirom na to, kar se kuha na vzhodu, vzlasti v Turčiji, pomenljiva utegne postati vsej Evropi. Ako se vname, česar Bog varuj, taka velika vzajemna vojska, v koliko revo, v kolike nadloge prišlo bi ubogo človeštvo! Več kot sedem milijonov natanko izurjenih vojščakov bi se z groznim vsakovrstnim orožjem bilo in klalo, streljalo ter mesarilo med seboj.

Po sedanji vredbi ima gotove vojne Nemčija 1.300.000; Anglija 460.000; Francija 1.200.000; Italija 824.000; Avstrija z Ogersko 1.200.000; Rusija 1.363.000; Turčija 388.000. Koliko je imajo nekatere male, pa na boj vse pripravljene države! Razum tega imajo omenjene države velikansko brodomotilo, katero šteje sedaj 1722 bojnih ladij z 22.332 topovi ali kanoni, in med njimi Anglija sama 621 bark z 9158 kanoni.

Tank v pešeni pušavi. Slika iz zadnjih velikih ameriških manevrov: Oklopni voz drvi z naglico 75 kilometrov skozi peščeno ravan Aberdeen v državi Maryland. Na tej sliki pa tudi lahko vidite, kako silno so peščeni viharji zapeščenili doslej rodovitne kraje Severne Amerike.

Tinček in Tonček kot detektiva

88.

Tinček že ve, kaj dela.

Morska pošast je iztegnila svoj dolgi vrat in šavnila po Tinčku. Pa je vso to reč premalo preudarila, kajti so jo tedaj zgrabile železne šape gorile, da je od presenečenja kar izbulila oči.

Tinček pa je kljub vsej nevarnosti in smrtni stiski našel v sebi še toliko poguma, da se je pošalil:

»No, če pa ta pošast misli, da naš ubogi balon lahko sprejme še enega potnika na krov, se ji je gotovo zmešalo! Saj je še za nas premalo prostora.«

Med morsko pošastjo in gorilo se je vnel strašen boj, boj na življenje in smrt. Pošast je otepala z repom in se zvijala v železnem gorilnem objemu kakor črv, kadar stopiš nanj.

Dečka sta z upom in strahom sledila boju. Zdajci se je Tinček domislil, da je na zadnji strani košare pritrjena še ena vreča peska. Nemudoma jo je odvezal in začel sipati pesek v morje.

»Zdaj se bo balon spet dvignil!« je slovesno rekel.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šentlavinjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Prodajalec

za Slomškove spominke sprejme trdka Soklič. Maribor — Aleksandrova št. 43. (b)

Natakarico

slovenskega in nemškega jezika zmožno, z večletnimi spricvali, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru št. 953. (b)

Stalno zaposlitev

kot nakupovalec po mestu in deželi ter prosto stanovanje dobi možiki srednjih let, ki posedujejo kolo. Potrebna kaveljca 500 Din ali osebno jamstvo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9164. (b)

Kmečko dekle

od 15 do 20 let, krščanskih staršev, pridno in pošteno, sprejemem kot pomoč gospodinj. Lampe-tova ulica 13 (Trnovo) — Ljubljana. (b)

Pošteno dekle

vajeno kuhe ter vseh hišnih del, ljubiteljsko otrok — sprejme dobra obitelj za takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 9167. (b)

Knjigovodkinjo

zmožno slovenske in nemške korespondence, išče veletrogovino moke. One, ki so že službovale v tej stroki, imajo prednost. — Nastop takoj! — Ponudbe pod »Takoj« št. 9169 na oglaš. odd. Slov. (b)

Pametna služkinja

dobi mesto pri mlademu zakonskem paru. Ponudbe pod: »Poštenje« 9136 na upravo Slovenca. (b)

Dekle

vajeno samostojnega gospodinjstva, takoj sprejemem. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Poštena in zanesljiva« št. 9175. (b)

Glasba

Najboljše tamburice in mojsirake kitare in mandoline z jamstvom priporočilo slovitih rokodelskih tvojnic tamburice **Stjepan M. Gilg** Siskak br. 14, Jugoslavija. Oglejte si veliki ilustrirani cenik pošte in zahtevajte poslati brezplačno. Odlikovan s tremi zlatimi kolajnam in diplomami. Dobavitelj tamburice za vsa sokoška društva v državi kakor tudi vsa naša društva v Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji.

Obert

Plise, entel, ažur, gumbi gumbice, monograme — izvrši takoj Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Struclj. Zepni robci, plenice, ročna dela. (t)

Obert

Plise, entel, ažur, gumbi gumbice, monograme — izvrši takoj Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Struclj. Zepni robci, plenice, ročna dela. (t)

LETUŠČA

Olimpijada

»Ljubljana — Berlin — Hamburg« obroke kupi Knezova Jugo-Lutz, Ljubljana — Siska. (L)

Morsko in klimatično kopališče PODGORA. Hotel Restaurant »ADRIANSKOG MORJA SIRENA« — Dalmacija.

Podgora pri Makarski med Splitom in Dubrovnikom je najlepši kraj srednje Dalmacije, zgrajen na morsko skalo. Iz sobe v kopalni objekti v morje. »Sirena« razpolaga nad 45 lepih modernih sob s tekočo vodo. Pensijon od 50 do 70 Din dnevno. Naslov: Direkcija hotela »Sirena«, Podgora, ali Grajska klet v Mariboru. (L)

Auto-motor

Ariel

500 ccm OHV s priklopo proda Rupena — Lutz, Ljubljana-Siska. (t)

Objave

Preključujem

žaljive besede, ki sem jih radi napačne informacije govorila o dr. Zupanu Francetu iz Ljubljane, ker sem se prepričala, da so neresnične. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od kaz. pregona. — Nada Holčeva, Ljubljana. (o)

Denar

Vaše terjatve

pri hranilnicah in posojilnicah vnovčujem hitro in pošteno. Obrnite se na edino oblastveno dovoljeno pisarno in priložite znamke. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 38-10. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Hranilne knjižice

Mestne hranilnice v Radovljici prodam. Ponudbe na oglaš. odd. »Slovenca« pod št. »Radovljica« št. 9170. (d)

Obavlja vse denar. posle vnovčuje najboljše terjatve vseh denarnih zapovedi takoj v gotovini. — Alojzij Planinšek, agent bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 141. Telef. 35-10. Znamko za odgovor. (d)

Za 50.000 knjižice

včlanjenih v »Zadružni zvezki«, kupim. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Takoj gotovina« št. 9168. (d)

Prodamo

Kolesa

moška in damska, po neverjetno nizki ceni na prodaj pri »Prometu«, nasproti križevniški cerkve.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, nasproti »Nebočičniku«.

PREMOG

KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudijo

Pogačnik Bohoričeva ulica št. 5.

Pisalni stroj

Smith Corona, še nov, z elegantnim kovčekom poceni prodam. — Matelli, Ljubljana, Emonska 10-a.

Vsa letna oblačila,

lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobite po ceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Šivalni stroj

pogrešljiv — z okroglim čolnikom, ki tudi šitka, poceni napredaj v Novi trgovini, Tyrševa c. 36. l

»Slovenčeva«

podružnica

Ljubljana

Tyrševa cesta

(Palača Poštni dom)

Cirile Kožuh

trgovske nastavljenke pri Novi založbi

Pogreb pokojne bo danes, dne 24. t. m. ob pol šestih iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu k Sv. Križu.

Počivaj v Gospodu!

Ljubljana, dne 23. junija 1936.

Uslužbenec.

Vnajem

ISCEJO:

Dobro idočo gostilno vzame v najem ali na račun mlad, simpatičen par s 1. julijem, v prometnem kraju na deželi ali v mestu. — Naslov v upravi Slovenca št. 9163. (n)

ODDAJO:

Planinska koča se da v najem na Storžcu. Pojasnila pri: Perčič, Polje nad Kranjem. (n)

Vinotoč

z vsem inventarjem in zalogo pijač, na prometni točki, se takoj odda radi nujnega odhoda. Potreben kapital nad 20.000 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9166. (n)

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kronc

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEZ urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Aparat za faradiranje

(Faradisationsapparat) — takoj kupim. — Ponudbe na upravo Slovenca pod: »Elektrika« št. 9155. (k)

Posvetva

»Doben oglaš v »Slovenca« posvetvo ti hitro prodaj; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico!«

Dve stanovanjski hiši

v Mariboru ugodno naprodaj, tudi proti knjižicam. Informacije pod: »Meljska cesta« št. 5966 upravi »Slovenca« (p)

Tovarniški objekti

blizu Maribora, v dobrem stanju, z lastnim industrijskim tlom, ugodno naprodaj tudi proti knjižicam. — Pojasnila pod: »Tovarna na upr. »Slovenca« v Mariboru. (l)

H GOSPODU IN DOBREMU PASTIRJU JE PO MNOGEM TRPLJENJU, DNE 23. JUNIJA OB 12. URI ODSEL PO VEČNO PLAČILO PREČASTITI GOSPOD

MIHAEL ZEVRNIK

ZUPNIK V POK. IN BIVSI ZUPNIK V BEGUNJAH PRI LESCAH

POGREB POKOJNEGA GOSPODA BO V KRANJU, DNE 25. JUNIJA OB DESETIH DOPOLDNE.

KRANJ, DNE 23. JUNIJA 1936.

DUHOVŠČINA V KRANJU

L. Ganghofer:

117

Grad Hubertus

Roman

»Vsaka minuta je dragocena, in ta pošast nam zapravlja čas s svojim naguljenim čenčanjem!« Prišli so do visokega sivega zidu, na katerem se je poznalo še nekaj saracenskih arabesk. Čez zidni rob se je videla zmešljava cipresnih vrhov in drevesnih krošnji. Med gostim zelenjem se je prikazalo poraslo zidovje, siv nadzidek, stolp z mavriško galerijo in črno zijajočimi okroglimi okni — čudno skrivnostna podoba.

Prešli so temen preduh in cicerone se je ustavil pred majhnimi železnimi vrati. »Tu je palača Rufalo.«

Gundi Kleesberg se je globoko oddahnila, zmeden pogledala Kiti in potegnila za zvonec pri vratih. Zamolklo je zazvenelo po vrtu. Drsaajoči koraki so prihajali proti vratom. Ko so se odprla, so etari tečaj zaškrpali. Vratar, čemer sen star, je sprejel dami, da bi jim razkazal palačo, dočim je ostal cicerone zlovoljen sam na ulici.

V hladnem, vlažnem zraku je dišalo po cvetlicah. Gosto listje, ki je rastle z obeh strani ozke poti, ni dopuščalo nobenega razgleda. Zdaj se je pot razširila in za starim ogromnim drevesom se je prikazala razvalina mavriške zgradbe z lepo zaokroženo kupolo. Nekaj otožnega je dihalo iz teh starih, vsega okrasja oropanih zidov. Videli so lepe čase, pa je prešla vsa moč in sijaj — in zdaj je žalovalo tu samo še golo kamenje nad grobovi. Prav tako otožen je bil tudi senčnati vrt okoli razvaline: med rosnimi črnkastimi cipresami in ostro dehtečimi poprovci so bile majhne grede z ognjeno cvetočimi orhidejami, iz rožnih grmov so kukali marmorni ostanke, razbite sohe, prevrnjeni stebri. Pritajeno so žuboreli skrivni vodotoči, včasih je sladko cvrkutnil ptič, rahla sapica se je po-

igravala z rožnimi lističi, ki so bili raztreseni po vseh poteh in so podobni drobencim ladjam plavali po tihih, malih tolmučnikih. Sanjava pravljica, zdaj se je širila pod temi drevesi, v tem mraku. Njaki je zrastle pred njimi spet sivo zidovje, in njihovi koraki so odmevali zabobneli na kamenitem tlaku, preduha, ki je vodil v najsvetlejših teh razvalin, v mavriško stebrišče.

Tri lože, ki oklepajo mračno, globoko dvorišče, se vrste lahkotno in zračno ena nad drugo. Po golih stenah vise samo še ostanke marmornega opaža, toda nepoškodovani so vitki, dvestrni alabastrni stebrički, z ljubko zaokroženimi in lično okrašenimi loki nad njimi. Tu in tam se sled obledele barve in zlatitve.

Kitina lica so gorela, njene oči sijale. Občutila je nepremagljivo moč spomina, ki je govoril iz teh nemih zidov. Zamaknjena v davno minule čase, je vstajala podoba za podobo pred njeno sanjačo dušo. Meči so zvenketali in beli plašči prhutali, kopita so odmevali in lutnja je pela. Tako razločno je čula strune, kakor bi ji resnično brnelo na uho — toda ne, ni bila sanja, saj je res čula strune! Glasovi so prihajali skozi odprto okno v palači. Nekdo je z redko umetnostno igrati na mandolino, ki jo je spremljala kitara. Kiti je poznala naprev. Bila je barkarola, ki jo je čula v Sorrentu, nežna pesem, ki ji je segala v srce:

Pridi, predraga,
pridi na morja čar,
pridi, da vidi
tvoj te mornar!

In spet — v tej pravljici okolici še bolj — jo je prešinilo vroče hrepenenje, ki ga je bila občutila pri tej pesmi že na sorrentinski obali. Urno, kakor bi hotela uiti tem čarom, ki so se je polasčali v skrivnostni senci, je zbežala ven na svetlo sonce.

Med cvetlicami je žuborel vodomet in marmorne stopnice so vodile na ploščad, ki so je kri-

žale zelene senčine in s katere je bil nad strmimi vinogradi lep razgled na salernski zaliv.

S trpkro črto okoli ustnic je stopila Kiti pod eno teh senčin. Iznenada ji je strah zadržal nogo. Kri ji je udarila v srce in se ji vroče razlila spet po licih. Loveč sapo, si je zakrila z roko oči, kakor bi moralo, kar je zagledala, izginiti spet v sledeči sekundi kot prevara njenih čutov.

Sredi senčine je bila zagledala slikarsko stojalo s platnom, ki je kazalo sveže ba. ve nove slike. Mar se je mladi umetnik utrudil že ob začetku svojega dela? Sedel je na marmorni klopi s paleto v počivačji roki, in zrl sanjavo v praznino. Tedaj je nekdo kričnil, da se je vzpel — Ivan Forbeck. Njegova postava je dozorela, dobil je bolj široka pleča. Črna brada je bila bolj gosta in južno sonce mu je ožgalo resno čelo.

Ko je zagledal Kiti, je poblede in paleta mu je padla z roke. Tako sta si stala nasproti in gledala eden drugemu v oči. Vendar njun strah in dvom ni trajal dolgo. Njune ustnice se niso premaknile, govorili sta njuni erci, govorilo hrepenenje, ki je bilo rastle z vsakim novim dnem, s slednjjo brezpokojno nočjo. Brez besede sta si zletela nasproti in se v objemu združila v poljub, ki ga ni hotelo biti konca.

Pri marmornih stopnicah je stala Gundi Kleesberg kakor zadovoljna boginja usode malo baročnih oblik.

Tedaj je za vrtično sečjo zazvenel moški glas: »Ivan!«

Forbeck in Kiti nista čula. Vse okoli njiju je izginilo v opojnem veselju njune mlade nebeske sreče. Tem bolj se je pa prestrašila Gundi Kleesberg in se začela tresti po vseh udih, ko je spoznala ta glas.

»Ivan! Pridi za trenutek sem k meni!«

Nekaj časa je bilo tiho, potem je škrtnil v pesku korak. Zdaj je oživila tudi gospodična Kleesberg. Stegnila je roke, kakor bi hotela za- braniti, da bi kdo ne motil mladega para v njuni

sreči, in je oddrobila proti seči. Pred njo je obstal profesor Werner, brez besed od presenečenja.

»Werner!« je vzkliknila. Nič ga ni pozdravila, rekla nič drugega. Samo za roko ga je prišla in potegnila tako daleč v senčino, da je moral zagledati mladi par. In ko je bolj od strahu ko od veselja pritajeno vzkliknil, ga je potegnila nazaj za seč in ga ponovno pogledala. »To srečo, Werner — to mlado srečo sem jima pripravila jaz, Gundi Kleesberg! Za svojo srečo sem bila prestrašopetna. A za ta dva otroka sem imela dovolj poguma. In ne samo poguma, bila je tudi moja dolžnost. Kiti nadomešča njeno mater. In ko sem videla, kako je žalostna in kako sahnje, sem si rekla: »Gundica, zdaj moraš! In sem zamislil izvršila in odšla za vama in vaju iskala, v Capriju, v Sorrentu, v Amalfiju, dokler vaju nisem našla. In zdaj, Werner — ta lepa ura ni vrnila zdravlja in sreče samo moji žalostni in koprneči revici — osrečila je tudi tvoje sina!« Solze so se ji usule po licih in zarezale dve brazdi po belem pudru. »Tvoje sina!«

Profesor Werner ni utegnil v tej plohi besed kaj spregovoriti. Majaje z glavo in v skrbih je gledal Gundi Kleesberg pred seboj. Njena zadnja beseda ga je nekoliko spreobrnila. In ugovarjal kakor na Hubertovem. Molče je pogledal teti Gundi v oči, prijel za njeno majhno, debelo, drhtečo roko in jo poljubil.

»Le brez skrbi, Werner! Le brez skrbi za oba otroka! To prvo ura sem morala izsiliti. Zdaj naj si iščeta nadaljnjo pot sama! Kar je na njem, vem, da bo storil vse za njeno in svojo srečo. Sicer bi ne bil tvoj sin. Tak je ko ti: zvest, pošten in močan. Osrečil jo bo!«

»Da, Gundi, to bo!« Wernerjeve oči so se zasijale.

»In ona? Werner, poznam jo. Ni takšna, kakor sem bila jaz. Pogum ima, da si bo priborila svojo srečo — svojo čisto srečo! Prava sestra je svojega brata Tasila! Ne bo popustila!«